

AINEVALDKOND „TEHNOLOOGIA“**1.Üldalused****1.1. Valdkonnapädevus**

Tehnoloogia valdkonda kuuluvate ainete õpetamise eesmärk põhikoolis on eakohasevaldkonnapädevuse kujundamine, mis tähendab, et põhikooli lõpetaja:

- 1) on omandanud eakohaseid baastadmisi erinevate õppes kasutatavate materjalide omadustestja kasutamise võimalustest;
- 2) valib oma ideede teostamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise ning on teadlik oma valikute mõjust majandus-, sotsiaal- ja looduskeskkonnale;
- 3) kasutab materjale ja töövahendeid säästlikult ning järgib tegevuses kestliku arengu jarohepöörde põhimõtteid;
- 4) kasutab traditsioonilisi ning nüüdisaegseid materjale, tööriistu ja digivahendeid turvaliselt ning otstarbekalt;
- 5) kasutab teistes õppeainetes omandatud teadmisi praktikas;
- 6) kavandab, planeerib, teostab ja mõtestab tööprotsessi põhimõttel ideest teostuseni, arvestades seejuures funktsionaalsust, esteetilisust ja kulutõhusust;
- 7) väärtustab Eesti ja teiste rahvaste esemelise ja toidukultuuriga seotud traditsioone;
- 8) väärtustab loovat isetegemist ning sellega seonduvat vaimset heaolu ja tervislikku eluviisi;
- 9) on omandanud valmisoleku kasutada õpitud praktilisi oskusi igapäevaelus;
- 10) kirjeldab suuliselt ja kirjalikult tehtud valikuid ning tööprotsessi, sh kasutades digivahendeid;
- 11) analüüsib nii enda kui ka teiste tööprotsessi ja -lõpptulemust;
- 12) on omandanud hoiaku olla ettevõtlik ning otsib loovaid ja uuenduslikke lahendusid tekkivatele probleemidele iseseisvalt või rühmas;
- 13) arvestab autoriõigust erinevate teabevahendite, õppematerjalide ja infoallikate kasutamisel.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Valdkonda kuulub neli õppeainet, mille taotletavate õpitulemuste saavutamiseks on arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti järgmised:

õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Tööõpetus	4,5		
Tehnoloogiaõpetus / käsitöö, kodundus		5	5

1.2.1. Ainetundide jaotus, lihtsustatud õppekava

õppeaine	1.- 4. klass	5. -9. klass
Tööõpetus	8	
Tehnoloogiaõpetus / käsitöö, kodundus		24

Alates 4. kl õpilaste jagunemine õpperühmadesse on sooneutraalne ning lähtub õpilaste huvidest ja eelistustest.

1.3. Ainevaldkonda kooli väärtuste toetus

1.4. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Tehnoloogia valdkonda kuuluvad õppeained on esteetilis-praktilised ning tehnilis-tehnoloogilised ja nende õppimise eesmärk on arendada loovust, huvi, vastutustunnet, iseseisvust ning probleemide lahendamise oskust, hõlmates nii käelist kui ka intellektuaalset tegevust. Õppe käigus erinevaid materjale, töövahendeid, töötlemistehnoloogiaid ning digivahendeid kasutades suureneb õpilaste usk enda võimetusse ning nad omandavad valdkonnaüleseid oskusi, et tulla toime igapäevaelus.

Õpe on tervik ja lähtub põhimõttest ideest teostuseni, milles on oluline töördõmu ja probleemide kogemine oma ideede esitamisel, disainimisel ja materjalide töötlemisel konkreetseks tulemuseks vastavalt püstitatud eesmärgile. Tervikliku õppe aluseks on ainevaldkonna baasteadmiste ja -oskuste omandamine.

Õppes järjekindlalt ja aktiivselt osaledes õpib õpilane hindama materjali ja töö kvaliteeti ning analüüsima tehtud valikuid. Õpilane õpib oma arengutaseme põhjal eri teemade läbimise, tehnikate ja tehnoloogiate kasutamise ning projektide elluviimise kaudu. Õpilane uurib, katsetab ja leiutab õpetaja juhendamisel ja iseseisvalt. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on kõigi nelja õppeaine

taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud ning õpitulemused, mille saavutamist toetavad ühisprojektid, loovtööd, valdkonda siduvad multimateriaalsed tööd ja teised lõimingulised teemakäsitlelused.

1.4. Ainevaldkonna võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks.

Tehnoloogia valdkonna õppeainete kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut, mida toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Valdkonnaülese lõimingu tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Tehnoloogia valdkonna õpitegevused loovad eeldused koolis õpitu ning väljaspool kooli kogetu mõtestamiseks ning rakendamiseks praktiliste tegevuste kaudu. Lõimingu käigus kujundatakse õpilastes arusaam sellest, et teiste valdkondade õppeainetes omandatud teadmisi on võimalik aineülesest ja eluliselt rakendada, teiselt poolt tagatakse lõimingu teaduslik alus tehnoloogia valdkonnas omandatavatele kogemuslikele teadmistele ja oskustele. Valdkonnaüleseid lõimingumeetodeid tuleb töö- ja tehnoloogiaõpetuse valdkonnas rakendada järjepidevalt ning süsteemselt kogu õppeaja jooksul.

1.4.1. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Tehnoloogiavaldkonna ainetes läbiviidavate loovust arendavate tegevuste ja õppeprojektide kaudu õpivad õpilased arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töörõõmu ning vastutust alustatu lõpule viia. Tehnoloogiavaldkonna ainete tundides õpitakse nägema ja tolereerima erinevusi inimeste võimetes, esteetilises maitstes ning kultuurilistes tõekspidamistes (esemelises ja toidukultuuris). Õpilaste ettevalmistamine igapäevaeluks, mis on aineõppe üks eesmärkidest, võimaldab kujundada ka nende väärtushoiakuid. Õppeainetes väärtustatakse üldkehtivaid eetilisi norme ning kujundatakse seeläbi õpilaste positiivseid õppealaseid hoiakuid. Tehnoloogiavaldkonna ainetes toetatakse teistega arvestamise vajadust ning tervist hoidvaid eluviise, nt toiduvaliku, tööprotsessi ergonoomika ning puhtuse ja korra hoidmisel. Tundides uuritakse Eesti ja teistele kultuuridele iseloomulikke tarbeesemeid ja toidukultuuri ning valmistatakse esemeid või toite neist ideedest lähtuvalt.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Tehnoloogiavaldkonna ained võimaldavad läbi viia erinevaid ühiseid tegevusi, kus õpitakse teistega arvestama, käitumisreegleid järgima, oma arvamust avaldama, argumenteerima ja põhjendama valikuid ning tegutsema aktiivse ühiskonnaliikmena. Õppeainete vahendusel toimiv õpe võimaldab õpilastel ennast teostada ja panustada kogukonna heaolusse. Olulisel kohal antud pädevuse arendamisel on sotsiaalset ja ühiskondlikku mõõdet omavate

projektide ja algatuste õppeprotsessi toomisel: näiteks koolilaada organiseerimine tehnoloogiavalkonna ainetes valmistatud esemete/toodete realiseerimiseks, kogukondliku algatusena linnaruumi atraktsioonide ehitus, kooli prügisorteerimise korraldamine eri prügiliikidele mõeldud prügikastide valmistamise näol vms.

Enesemääratluspädevus. Tehnoloogiavalkonna ainete kontekstis toetab enesemääratluspädevus õpilase oskust analüüsida ja hinnata oma mõtteid, tugevaid ja nõrku külgi, tegevust ning selle tulemusi. Kokkuvõtvalt on see õpilase arusaamine endast ja oma võimetest. Pädevuse kujunemisele aitab kaasa erinevate rakenduslikku laadi tegevuste analüüsimine ja oma tööle hinnangu andmine. Olulisel kohal on õpilaste võime käituda ette tulevates õppeolukordades mõtestatult ja ohutult. Õppeülesannete kaudu avanevad õpilastel mitmed võimalused katsetada erinevaid materjale ja tööviise ning leida hetke vajadustele sobiv lahendus. Enesemääratluspädevuse alaliigiks on tervisepädevus, kus teemakohaste loovate ja praktiliste ülesannetega kinnistub terviseteadlik käitumine, ergonoomika põhimõtete arvestamine.

Õpipädevus. Tehnoloogiavalkonna ainetes õpiülesandeid lahendades suunatakse õpilast tööd korraldama alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga. See arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, oma võimeid hinnata ja arendada ning õppimist juhtida. Teavet kogudes areneb õpilase funktsionaalne kirjaoskus, täieneb erialane sõnavara ning oskus seda kasutada. Õpiülesannete teemade leidmisel võiks lähtuda situatsioonidest või probleemidest, mis seostuvad igapäevaelu probleemidega.

Suhtluspädevus. Suhtluspädevuse arendamist soosib esinemisjulguse toetamine ja eneseväljenduse oskuse arendamine läbi õpilaste enda või rühmas tehtud tööde esitlemise ning tööprotsessi ühise reflekteerimise ja tagasisidestamise. Paaris- ja rühmatöö ülesanded võimaldavad õppida teistega arvestama, oma seisukohti põhjendama ja ühiseid lahendusi leidma. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja koostööle. Oma tööd suuliselt või kirjalikult esitledes saadakse esinemiskogemusi ning areneb väljendusoskus. Suunatakse eesti keelest erineva emakeelega kaasõpilastega turvaliselt suhtlema. Võõrkeelte oskus toetab valdkonnaalase teabe otsimist ja mõistmist.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Tehnoloogiavalkonna ainetes õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost loodus- ning reaalteadusi hõlmavate teadmistega. Teistes õppeainetes õpitut rakendatakse teoorias ja praktikas. Valkonna õppeainetes puutuvad õpilased kokku mitmesuguste igapäevaelu puudutavate ülesannetega, kus kasutatavateks oskusteks on näiteks mõõtmine ja teisendamine, massi- ja mahuühikutega arvutused, materjali- ja ressursikulu ning maksumuse arvutamine erinevate ülesannete puhul, loodusteaduste seaduspärasustega arvestamine ja nende seletamine.

Ettevõtlikkuspädevus. Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiavaldkonna ainetes kujundatavate õpitulemustega. Olulisel kohal pädevuse arendamisel on kasvatada õpilastes julgust oma probleemsituatsioone lahendama asuda ja võtta seega riske ning vastutust oma töö teostamise eest üksi või rühmas. Oma või rühma ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete põhilisi eesmärke. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult elluviidud õppeülesanded, mis annavad õpilastele võimaluse oma teadmisi ja oskusi kasutada ning võimeid arendada. Tehnoloogiavaldkonna ainetes on olulisel kohal avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Õppeprotsessis läbitakse eseme/toote arendamise tsükkel idee leidmisest kuni lõpptulemuseni.

Digipädevus. Kaasaegne digitehnoloogia pakub tehnoloogiavaldkonna õppeainetes mitmekülgsed võimalusi õpilaste digipädevuse arendamiseks. Digitehnoloogiat saab kasutada nii õppe-, informatsiooni otsimise kui ka suhtlemisvahendina. Digivahendid on töövahendiks erialaste õpiprogrammide kasutamisel, esemete 3D kavandamisel ja modelleerimisel ning arvjuhtimisega tööpinkide ja -masinate kasutamisel erinevate andmete ja tööoperatsioonide sisestamisel ja programmeerimisel. Informatsiooni otsimise ja analüüsi puhul on digitehnoloogiat võimalik rakendada nii individuaalse kui õpikeskuse meetodina, kus õpilane saab töötada koos või üksinda teatud ülesande lahenduste otsimisel ja leitu esitlemisel kaasõpilastele. Kogutud teavet ja ideid kasutatakse kooskõlas autoriõigusega.

Erinevad veebikeskkonnad, suhtlusvõrgustikud ja ajaveebid suhtlemisvahendina võimaldavad kajastada valdkonna õppeainetes tehtut ning annavad võimaluse oma tegevuste presenteerimiseks laiemale auditooriumile. Seejuures arvestab õpilane internetis turvalise suhtlemise põhimõtteid.

1.4.2. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel. Loetletud teemadega tuleb tegeleda läbivalt kogu õppeprotsessi jooksul.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Antud läbiva teema rakendamisel taotletakse õpilase elukestva õppe hoiakute kujunemist. Tutvumine tehnoloogia arengu ja inimese rolli muutumisega tööprotsessis aitab tunnetada elukestva õppe vajadust. Oma ideede rakendamiseks tehnoloogiliste võimaluste valimine, töö kavandamine ning üksi ja koos töötamine aitavad arendada ning analüüsida oma huvisid, töövõimet ja koostööoskusi. Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga: nt kutsekooli või ettevõtete külastamine, õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud elukutseid, ameteid, erialasid ja edasiõppimise võimalusi. Karjääri planeerimist toetab õpilaste

huvide ja hobidega arvestamine neile tööülesandeid andes ja rakendades rohkem individualiseeritud õpet.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Toodet või toitu valmistades õpitakse säästlikult kasutama nii looduslikke kui ka tehismaterjale. Jäätmete sorteerimine ja utiliseerimine ning energia ja ressursside kokkuhoid tundides aitavad kinnistada ökoloogia teadmisi. Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiaainete sisuga. Ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete õpetamise põhilisi eesmärke. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult elluviidavad projektid, mis annavad õpilastele võimaluse oma võimeid proovile panna.

Kultuuriline identiteet. Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas. Õpitakse kasutama rahvuslikke elemente esemete kavandamisel. Samas võib läheneda ka toiduainekeskselt. Tutvutakse erinevate riikide roogadega, selgitatakse välja milliseid tavasid ja traditsioone need esindavad ja seeläbi avardatakse õpilaste arusaama erinevate maailmakultuuride sarnasustest ja erinevustest.

Teabekeskkond ja meediakasutus. Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide jaoks infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärtust. Interneti kasutamine võimaldab olla kursis tehnoloogiliste uuendustega ning tutvuda kogu maailma disainerite, inseneride ja käsitöötajate loominguga.

Tehnoloogia ja innovatsioon on läbiva teemana otseselt seotud tehnoloogia valdkonna ainesisuga, näiteks disaini ja materjalide töötlemisega, kus kasutatakse digitaalseid vahendeid aitamaks esemeid ja tooteid disainida ning arvjuhtimisega masinate ja pinkidega kavandatu ellu viia. Lõiming toimub enamasti matemaatika, füüsika ja infotehnoloogiat õpetavad õppeainetega. Tutvustatakse ka kodus majapidamises kasutatavaid mitmesuguseid tehnoloogilisi seadmeid ja vahendeid, mis muudavad elu mugavamaks ja efektiivsemaks.

Tervis ja ohutus. Õpilaste tähelepanu juhitakse sellele, miks on oluline tööohutustest kinni pidada ja kuidas võib tervise kahjustamine piirata teatud valdkondades töötamist. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.

Väärtused ja kõlblus. Tehnoloogia valdkonna kujuneb õpilase kõlbeliseks inimeseks, kes väärtustab enda ja teiste tehtut ning sellesse panustamist. Õpetatakse kasutada töövahendeid ja masinaid sihipäraselt ning heaperemehelikult. Kujundatakse praktilisi käitumisoskusi, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjust ja võimalikke tagajärgi. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi,

kuidas arvestada kaaslastega, arendada organiseerimisoskust ning lahendada konflikte. Seoseid teiste õppeainetega võib leida sotsiaalainete valdkonnast.

1.4.3. Tehnoloogiaõpetuse lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Keel ja kirjandus. Suunatakse kirjalikust tekstist (juhendist, retseptist, ainealasest meediatekstist vms) arusaamist ning seostatakse tehnoloogiavaldkonnas kasutatavaid tekste ja nende loomist eesti keele grammatikaga või/ ja ortograafiaga. Arendatakse suulist eneseväljendust ning oskust arutleda tehnoloogia muutuse üle ühiskonnas.

Matemaatika. Matemaatikapädevuse arengut toetatakse arvutuste, mõõtmiste/kaalumiste, mõõtühikute teisendamiste ja kujutava geomeetria kaudu. Matemaatikas omandatud teadmisi kasutatakse materjali/toiduainete kulu ja hinna arvutamisel või esemete/ lõigete konstrueerimisel vms.

Loodusained. Selleks, et töötada erinevate looduslike ja tehismaterjalidega, on tarvis tutvuda nende materjalide omadusega. Loodusainete rakenduslikkus avaldub tehnoloogiavaldkonna ainetes lõiminguliste töösituatsioonide lahendamisel. Selleks on õpilase poolt planeeritava töö ja selle protsessi kavandamine.

Õpilasi juhatakse väärtustama looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi ning järgima tervislikke eluviise.

Sotsiaalained. Õpilasi suunatakse väärtustama ennast ja teisi, arendama koostööoskust, järgima tervislikke eluviise ja hoidma keskkonda. Tööprotsessis toetatakse vastutustundliku ja aktiivse kodaniku (tarbija) kujundamist, väärtustades teaduspõhisust, loovust ja ettevõtlust. Sotsiaalainete toel tunnetab õpilane oma rolli kultuuripärandi hoidjana, väärtustades rahvakultuuri ja toidutraditsioone ning kujundades aktsepteerivat hoiakut kultuuriliste ja maailmavaatelistele mitmekesisuste suhtes.

Kunstiained. Kunstipädevusega puututakse kokku kultuuriteadlikkuse kujundamise kaudu, õppides väärtustama Eesti ja erinevate rahvaste rahvakultuuri ja selle mitmekesisust. Kunstielamusi (muusikat, kunsti, käsitööd) nähakse igapäevaelu rikastajana. Kunsti õppeaines õpitut kasutatakse tootearendustsüklis eseme/toote loomisel, suunates õpilasi kasutama kunsti põhielemente (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Muusika ja kunsti õppeainetes kogetud ja hinnatud subjektiivset ilu suunatakse nägema tehnoloogiavaldkonnas omandatud oskustes või meisterlikkuses ning mõistma eseme/toote esteetilisuse olulisust.

Kehaline kasvatus. Kehakultuuripädevus seostub tehnoloogiavaldkonnas tervislike eluviiside sh kehalise aktiivsuse väärtustamise ja peenmotoorika arendamisega. Tööprotsessis pööratakse tähelepanu ergonoomilisele kehaasendile ja liikumispausidele. Koostööd tehes järgitakse kokkulepitud reegleid ning suhtutakse sallivalt kaaslaste võimetusse (koordinatsioon, vaimne ja kehaline tasakaal).

Võõrkeeled. Võõrkeelepädevusega puututakse kokku teabeallikatest (interneti, toote kasutusjuhendi, võõrkeelse kirjanduse jt) materjalide otsimisel ja lugemisel. Võõrkeelte tundmine aitab mõista teisi kultuure ning tajuda oma kultuuri eripära.

Tehnoloogiavaldkonna ainetes viiakse õppetööd läbi õpperühmades. Õpilaste jagunemine õpperühmadesse on võrdse kohtlemise ja kaasatuse eesmärgil sooneutraalne. Sõltumata õpperühmast kõigile õpilastele tagatakse võimalus omandada taotletavad teadmised, oskused ja pädevused nii käsitöös, kodunduses kui ka tehnoloogiaõpetuses. Õppeaasta jooksul vahetatakse valdkondlike õpitulemuste saavutamiseks õpperühmi. Vahetused toimuvad vastavalt kooli õppekavas määratule poolaasta kaupa (vt skeemi)

1.4.4 Ainevaldkonna hindamise erisused

Tehnoloogia õpetuse teadmiste ja oskuste hindamise ülesanne on anda õpilasele tagasisidet, kus tööprotsessi tulemuste järgi võetakse arvesse praktilist tööd materjalide käsitlemisel ja tööprotsessi läbiviimist II ja III kooliastmes. Hindamine toimub ühel õppeperioodil lähtudes PRÕK või PRLÕK-st.

Arvesse läheb ka töökultuur:

- õpilase hoolsus ja käitumine tööõpetuse klassis;
- õpilaste väärtushinnangud;
- tööohutusnõuete täitmine.

Numbriliselt hinnatakse õpitulemusi viiepallistüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» – «hea», «3» – «rahuldav», «2» – «puudulik» ja «1» – «nõrk». Hinded «1» ja «2» on mitterahuldavad hinded.

- hinne „1” esitamata töö kahel õppeperioodil; praktiline tegevus või selle tulemus näitab, et tal nõutavad teadmised ja oskused puuduvad.
- hinne „2” tööprotsess, kus tehtud ese muutub kasutamiskõlbmatuks; praktilises tegevuses või selle tulemuses on olulisi puudusi ja eksimusi. Õpilane teeb rohkesti sisulisi vigu, ei suuda teadmisi rakendada ka suunamise ja juhendamise korral.
- hinne „3” tööprotsess, kus töö eseme defekt jääb lõpuni külge; kuid teadmiste rakendamisel praktilises tegevuses esineb raskusi. Õpilane vajab juhendamist ja suunamist.
- hinne „4” tööprotsess, millel on mingi defekt, kus hilisemas töö käigus kaob või mida on võimalik likvideerida; esineb väiksemaid eksimusi, praktilises tegevuses jääb mõnel määral puudu iseseisvusest.
- hinne „5” tööprotsess, millel ei ole puudusi ega saa anda etteheiteid või puudused on minimaalsed; praktilises tegevuses ilmneb omandatu iseseisev ja loov rakendamine.

2. AINEKAVAD

2.1. Tööõpetus, käsitöö, kodundus ja tehnoloogiaõpetus

2.1.1. Õppeainete kirjeldused

Tehnoloogia valdkonna missioon on õpetada õpilast kriitiliselt uurima tarbimist ja tootmist õigluse, jätkusuutlikkuse ning eetilise vaatenurgast. Õpilased saavad ümbritseva materiaalse maailma kohta teadmisi, mis aitavad panna aluse jätkusuutlikule eluviisile ja arengule, hõlmates õpilase elukeskkonda, kohalikku esemelist kultuuripärandit, eri inimrühmade kultuuripärandit ja kooli kultuurilist mitmekesisust. Tehnoloogia valdkonna õppeained loovad õpilastele eeldused oma huvide ja tulevase tööelu kujundamiseks, mõjutades selle kaudu õpilase eneseteostusvõimalusi ja heaolu. Õppeained võimaldavad eelarvamusteta valida erinevaid visuaalseid, materiaalseid ja tehnilisi lahendusi ning valmistamistehnoloogiaid ja nendega eksperimenteerida. Õpilane mõistab, hindab ja

arendab erinevaid lahendusi ning kasutab õpitud teadmisi ja oskusi igapäevaelus. Õpe süvendab õpilastes ruumitaju, materjalitunnetust ja kätega loomise oskust, tugevdab eeldusi töötada mitmekülgsest ning pakub rahulolu ja enesehinnangut tugevdavaid kogemusi. Tehnoloogia valdkond kasvatab eetilist, teadlikku ja osavõtlikku ning ettevõtlikku kodanikku, kes väärtustab traditsioonilisi käsitööoskusi ja toidukultuuri ning mõistab nende seoseid tehnoloogia arenguga.

Tööõpetus. Tööõpetust iseloomustab loov käeline aktiivsus, mis on oluline õpilaste füsioloogilises ja vaimses arengus. Õpilased saavad end käelise tegevuse kaudu väljendada ning kujundada teadmisi, oskusi ja kogemusi, mida on vaja töö kavandamiseks, planeerimiseks ja loomiseks. Tööülesandeid täites arenevad õpilastel mootorika, tähelepanu, silmamõõt, ruumitaju, kujutlusvõime ning iseseisvus otsuste tegemisel. Õpilastel kujuneb arusaam inimese kujundatud ja loodud esemelisest keskkonnast, selle materjalide mitmekesisusest ja vajadusest suhtuda ümbritsevasse säästlikult. Ühistegevuses õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ja oma otsuseid põhjendama. See julgustab õpilasi väärtustama ning hindama enda ja teiste tööd, mõistma kodukoha kultuurilist mitmekesisust ning võrdse kohtlemise tähtsust. Kuna tööõpetuse tundide põhisisu on loominguline praktiline tegevus, täidab see aine ka emotsionaalselt tasakaalustavat ülesannet. Tööõpetuses käsitletakse käsitöö, kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse algtõdesid, mis loob eeldused aineõpingute jätkamiseks II ja III kooliastmes.

Käsitöö. Käsitöö on õppeaine, kus õpilased saavad loovate ideede kaudu väljendada oma oskusi praktikas, kasutades selleks mitmesuguseid pehmeid materjale ja erinevaid käsitöö tehnikaid nii käsitsi kui ka elektriliste ja digitaalsete masinatega töötades. Loov- ja kriitilise mõtlemise kasutamine loomingulisi ülesandeid lahendades loob eeldused õpilaste loovaks eneseväljenduseks. Õpilasel kujunevad oskused oma ideid teostades järgida tootearendustsükli alates teabe kogumisest, idee leidmisest, eseme ning töö ajalise ja tehnilise kavandamisest kuni toote valmimise ning esitlemiseni. Ühiste arutluste käigus õpitakse analüüsima eseme disainiprotsessi, märkama erinevaid tehnilise ja loomingulise protsessi lahendusi ning kogema tööõõmu. Tänapäevaste materjalide ja tehnikate praktikas rakendamise kõrval väärtustatakse käsitöö rahvuslike kultuuritraditsioonide hoidmist ja kasutamist tänapäevases võtmes. II kooliastmes kujunevad õpilastel teadmised käsitöö põhilistest töövõtetest, mõistetest ja tehnikatest. Õpilased mõistavad juhendi järgi töötamise põhitõdesid ning otsivad aktiivselt uudeid lahendusi esemete disainimisel. Õpilased valmistavad praktilisi töid, mis võimaldavad erinevaid õpitud tehnikavõtteid loovalt ja mitmekülgsest praktikas rakendada ning erinevates õppeainetes õpitut käsitööga seostada. III kooliastmes keskenduvad õpilased enam oma ideede loomingulisele väljendamisele ning töö teadlikule korraldamisele tootearendustsükli arvestades. Õppe käigus otsivad ja esitavad õpilased uusi ideid, hindavad neid kriitiliselt, kavandavad ja valmistavad funktsionaalseid esemeid enda võimetest ja huvidest lähtuvalt.

Õpilastes kujuneb oskus arutleda tarbekunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja tekstiilitööstuse tähtsuse üle ajaloos ning tänapäeval.

Kodundus. Kodundus on õppeaine, kus tähelepanu keskmes on inimese üldine heaolu ja igapäevaelus hakkamasaamine ning selleks kujundatavad teadmised, oskused ja hoiakud. Koostöö ja kriitilise mõtlemise kaudu avastab õpilane enda potentsiaali erinevates ainealastes tegevustes, mõistab elukeskkonna jätkusuutlikkust ja enda rolli selle tagamisel. Õppes väärtustatakse nii eesti toidukultuuri ja -traditsioone kui ka kujundatakse avatud meelt teiste rahvaste toidukultuuri ja tavade suhtes.

II kooliastmes keskendutakse ainealaste mõistete tundmaõppimisele ning peamiste töövõtete ja tehnoloogiate omandamisele, mis on praktiliste ülesannete lahendamise eelduseks. Õpitakse mõistma erinevate otsuste mõju iseendale ja keskkonnale. Õpiviiside valikul lähtutakse õpilaste eakohasusest ja huvidest.

III kooliastmes täiendatakse aineteadmisi ja praktilisi oskusi probleemilahenduse kaudu. Õpitakse analüüsima enda käitumist ja mõtestama tehtud otsuste mõju ning ollakse valmis astuma samme enda heaolu ja jätkusuutliku majandamise suunas. Õpiviisid võimaldavad arendada süsteemset mõtlemist ja planeerimisoskust.

Töö- ja tehnoloogiaõpetus. Töö- ja tehnoloogiaõpetus on õppeaine, kus õpilased saavad ennast väljendada eelkõige erinevaid kõvasid materjale töödeldes nii käsitsi kui ka masinatega, sh digitaalsetega. II kooliastmes omandavad õpilased tehnoloogiaõpetuse baasoskused materjalide töötlemisel ja töövahendite käsitlemiseks, samuti tehnilisi mõisteid ja termineid. Õpilased tutvuvad erinevate materjalide omaduste ning kasutusvõimalustega. Õpetaja juhendamisel õpitakse valima asjakohaste tööviiside, töövahendite, masinate ja seadmete vahel ning nendega töötama. Seejuures arvestatakse õpilaste erinevaid võimeid ja huve ning toetatakse nende omaalgatust ja õpimotivatsiooni. III kooliastmes süvendavad õpilased oma oskusi, pakkudes uusi ideid probleemsituatsioonide lahendamiseks. Tehnilisi ideid planeerima, teostama ja esitlema õpitakse nii traditsioonilist kui ka nüüdisaegset tehnoloogiat kasutades. Õpilasel kujuneb oskus ja huvi vaadelda ning uurida mehhaanilist ja elektroonilist töö- või elukeskkonda ning rakendada teadmisi oma loomingus. Oskuste süvenemine loob eeldused selleks, et õpilased oleksid suutelised mõistma erinevate tehniliste süsteemide toimimispõhimõtteid ja toime tulema praktiliste probleemidega, mis võivad tekkida süsteemide rakendamisel. Õpiviisid toetavad õpilaste heaolu ja eluks vajalikke oskuste kujunemist ning karjäärivalikuid ja tööelu puudutavaid valikuid.

I KOOLIASTE
TÖÖÕPETUS
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

- 1) eristab esemelist keskkonda (materjale ja töövahendeid) ning töötab ohutult;
- 2) mõistab materjalide säästliku kasutamise vajalikkust;
- 3) leiab õpetaja abiga ülesandele loovaid lahendusi;
- 4) töötab õpetaja juhendamisel üksi ja koos teistega rühmas;
- 5) märkab õpetaja abiga seoseid teistes ainetes õpituga;
- 6) tunneb oma pere ja kodukoha kultuuritraditsioone;
- 7) saab aru tervisliku toitumise olulisusest;
- 8) märkab sarnasusi ja erinevusi enda ning teiste töös, kirjeldab oma tegevust;
- 9) saab aru puhtuse ja korra hoidmise vajalikkusest;
- 10) tunneb rõõmu käelisest tegevusest ja õppes osalemisest.

1. KLASS		
Materjalid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) eristab looduslikke ja tehismaterjale ning võrdleb materjalide üldisi omadusi 2) kasutab materjale säästlikult	Looduslikud ja tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstil, nahk, plastiliin, puit, traat.	Katsetused erinevate materjalidega ja erinevate materjalide võrdlemine. Leitakse ümbritsevast keskkonnast erinevaid materjale ning seostatakse materjali kasutust ja eseme otstarvet.
Töötamisviisid ja töövahendid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel, meisterdab lihtsamaid esemeid 2) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid	Paberi-, tekstiili-, puidu-, tehismaterjalide töötlemisviisid: mõõtmine, märkimine, rebimine, lõikamine, liimimine. Enamkasutatavad käsitöövahendid paberi (käärid, paberinuga) ja tekstiili (käärid, nõel, heegelnõel) töötlemiseks; nende õige, otstarbekas ja	Paberi, kartongi rebimine, mõõtmine, voltimine, lõikamine, punumine, liimimine. Arutletakse töövahendite ja materjalide sobivuse ning sellest lähtuva kasutusvõimaluse üle.

	ohutu kasutamine ning hooldamine.	
Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja reflektsoon)		
Tööprotsess - kavandamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid	Kavandi koostamine lähtudes kompositsiooni põhialustest (värvus, kujundid).	Arutelu: kavandi olemus ja eesmärk.
Tööprotsess - töötamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel 2) hoiab oma töökoha ja töövahendid korras 3) märkab õpetaja abiga esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös 4) õpetaja abiga viib alustatud töö lõpule	Lihtsate esemete ja keskkonna (stendid, klass vms) kaunistuselementide vms kavandamine. Töötamine õpetaja suulise juhendamise järgi üksi ja koos kaaslasega. Vajadusel kaaslase abistamine, ise abi küsimine. Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.	Oma töökoha korrastamine.
Tööprotsess - reflektsoon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) arvestab ühiselt töötades kaaslasi 2) märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes	Oma töös positiivsete külgede esiletoomine	Alustatud töö lõpetamine. Tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine. Õpilane kirjeldab enda tööd, tuues välja positiivset nt eseme viimistluse ja lõpetatuse kohta. Õppekäik kooli laadale, kus müüakse käsitööd (nt jõululaat).
Igapäevased oskused		

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tutvub tervisliku toiduvalikuga 2) toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta 3) järgides õpetaja juhiseid kasutab materjale säästlikult 4) hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras 5) toob õpetaja abiga õppega seonduva kohta näiteid teistest ainetest või igapäevaelust 6) arvestab ühiselt töötades kaaslasti	Tervislik toiduvalik. Põhiliste (enamkasutatavate) toidukaupade/toiduainete tundmine. Isiklik hügieen.	Õpetaja abiga toidupüramiidi koostamine. Arutelu toidupakenditel oleva info üle. Arutelu isikliku hügieeni olulisuse üle. Õpilased kirjeldavad oma isikliku hügieeni vahendeid ja sellega seotud tegevusi. Riiete ja jalatsite korrashoid.

Lõiming teiste ainetega

Eesti keel. Mõtete väljendamine, sõnavara rikastamine, arutlemine.

Inimeseõpetus. Ohud tervisele. Tervislik eluviis. Kaaslastega arvestamine.

Kunstiõpetus. Kavandamine, kujutamine, võrdlemine, värvusõpetus.

Matemaatika. Matemaatika. Geomeetrilised kujundid.

Loodusõpetus. Asjad ja materjalid.

Kehaline kasvatus. Riietumine, pesemine.

2. KLASS**Materjalid**

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) nimetab ümbritsevas keskkonnas looduslikke ja tehismaterjale ning võrdleb materjalide üldisi omadusi ja kasutusalasid	Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Ümbritsevast keskkonnast erinevaid materjale leidmine ning	Katsetused erinevate materjalidega, nende omanduste võrdlemine ja sobivate töövahendite kasutamine.

2) kasutab materjale säästlikult	nende seostamine materjali kasutuse ja eseme otstarbega	
3) valib õpetaja suunamisel õigeid töövahendeid, teab nende otstarvet ja mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel		
Töötamisviisid ja töövahendid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) õpetaja juhendamisel, koostab kavandi, ning kujundab, meisterdab lihtsamaid esemeid	Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (kaunistamine, värvimine, voolimine jne). Sagedasemad töövahendid, nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, hooldamine.	Jõukohase eseme valmistamine.
2) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid	Töötlemisvõtte valik sõltuvalt ideest ja materjalist.	
Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja refleksioon)		
Tööprotsess - kavandamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) saab aru suulistest või kirjalikest juhistest	Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.	Arutelu: kavandi olemus ja eesmärk; kavandatava eseme otstarve, funktsionaalsus, proportsioonid, materjal ja esteetilisus; eseme.
2) õpetaja abiga koostab kavandi		Arutelu: teksti ning pildimaterjali kasutamine abimaterjalina ideede leidmiseks.
Tööprotsess - töötamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab enamasti iseseisvalt õpetaja juhendamisel	Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest	Arutelu kaaslastega erinevate tehnoloogiliste ning

2) õpetaja abiga kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid	arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsutustele.	kujunduslike võimaluste üle esemete valmistamisel. Kollaaž.
3) hoiab oma töökoha ja töövahendid korras	Töötamine õpetaja suulise juhendamise järgi üksi ja koos kaaslasega. Vajadusel kaaslase abistamine, ise abi küsimine.	Teksti ja pildimaterjali kasutamine abimaterjalina ideede leidmiseks.
4) kasutab õpetaja abiga esemetel rahvuslikke elemente oma töös		
5) arvestab ühiselt töötades kaaslasi	Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.	
6) õpetaja abiga viib alustatud töö lõpule		
Tööprotsess - refleksioon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) arvestab ühiselt töötades kaaslasi	Oma ja teiste töös positiivsete külgede esiletoomine.	Alustatud töö lõpetamine.
2) märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes		Tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine.
3) viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest		Õpilane kirjeldab enda ja kaasõpilase tööd, tuues välja positiivset nt eseme viimistluse ja lõpetatuse kohta.
4) võrdleb kavandatut valmis tööga		Õppekäik kooli laadale, kus müüakse käsitööd (nt jõululaat).
Igapäevased oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) arutleb tervisliku toiduvaliku üle	Tervislik toiduvalik. Säästlik tarbimine. Jäätmete sorteerimine.	Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Viisakas käitumine.
2) selgitab isikliku hügieeni ja tervise vahelisi seoseid		
3) kasutab materjale säästlikult ja arutleb selle vajalikkuse üle		

4) hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras		
5) toob õpetaja abiga õppega seonduva kohta näiteid teistest õppeainetest või igapäevaelust		
6) arvestab ühiselt töötades kaaslasi		

Lõiming teiste ainetega

Eesti keel. Kavandi ja töö kirjeldamine, enese töö kommenteerimine, mõtete väljendamine, sõnavara rikastamine, arutlemine, kuuldust arusaamine.

Inimeseõpetus. Tööjaotus, kohusetunne ja vastutus. Ohud tervisele.

Tervislik eluviis. Kaaslastega arvestamine, enesehinnangu kujunemine.

Kunstiõpetus. Kavandamine, kujutamine, võrdlemine, kompositsioonid, ornament, värvusõpetus.

Matemaatika. Geomeetrilised kujundid.

Loodusõpetus. Asjad ja materjalid. Loomad ja taimed inimese elus.

haline kasvatus. Riietumine, pesemine.

3. KLASS**Materjalid**

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) eristab looduslikke ja tehismaterjale ning võrdleb materjalide üldisi omadusi	Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.	Erinevate materjalide kasutamine praktilises töös (paber + tekstiil, tekstiil + puit, puit + traat jne). Sobivate töövahendite kasutamine.
2) töötab iseseisvalt ja koos teistega rühmas õpetaja juhendamisel		
3) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid		

Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja refleksioon)**Tööprotsess - kavandamine**

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
---------------------	-----------------	-----------------------

1) saab aru suulistest või kirjalikest juhistest	Ideede esitlemine.	Kollaži kavandina kasutamine.
2) märkab esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös	Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.	Rahvuslikke motiive kasutamine oma töid kavandades.
3) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid	Rahvuslikud motiivide, mustride ja rahvusvärvide ära tundmine ning leidmine neid kodustel esemetel.	
Tööprotsess-töötamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel	Rühmatöös ülesannete täitmine., ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuse arvestamine ja kaaslase abistamine.	Õpetaja poolt on läbi mõeldud kirjalik tööjuhend / juhend tahvlil, juhend esitlusena, individuaalne tööjuhend. Juhendi läbitöötamine klassiga.
2) arvestab ühiselt töötades kaaslasi		
3) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid		
4) hoiab oma töökoha ja töövahendid koras		
Töötamine- refleksioon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest	Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine. Oma ja teiste töös positiivsete külgede esiletoomine.	Õpilane arutleb, mida oleks võinud teha teisiti, hindab töö esteetilisust, selgitab kasutusala.
2) märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes		Õppekäik kodukoha laadale, kus müüakse palju kodumaist käsitööd.
Igapäevased oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta	Tervislik toiduvalik.	Arutelu asjade vajalikkuse, inimeste soovide ning
2) toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta	Lihtsamate toitade valmistamine. Säästlik tarbimine.	ostuvõimaluste üle – kulutuste plaanimine.
	Ostuvajalikus ja võimalused.	

3) kasutab materjale säästlikult	Jäätmete sorteerimine.	Laua katmine, kaunistamine ja koristamine.
4) hoiab oma töökoha ja töövahendid koras		
5) toob õppega seonduva kohta näiteid teistest ainetest või igapäevaelust		
6) arvestab ühiselt töötades kaaslast		

Lõiming teiste ainetega

Eesti keel. Kavandi ja töö kirjeldamine, enese töö kommenteerimine, mõtete väljendamine, enese töö kommenteerimine, sõnavara rikastamine, arutlemine, kuuldust arusaamine.

Inimeseõpetus. Tööjaotus, kohusetunne ja vastutus. Ohud tervisele. Asjade väärtus.

Tervislik eluviis. Kaaslastega arvestamine, enesehinnangu kujunemine.

Kunstiõpetus. Kavandamine, kujutamine, võrdlemine, kompositsioonid, ornament, värvusõpetus.

Matemaatika. Geomeetrilised kujundid. Rahaühikud, hinna arvutamine.

Loodusõpetus. Asjad ja materjalid. Loomad ja taimed inimese elus.

Kehaline kasvatus. Riietumine, pesemine.

II KOOLIASTE

Käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus**Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud**

- 1) tunneb, valib ja kasutab mitmesuguseid õpitud materjale ning töövahendeid;
- 2) kasutab materjale ja töövahendeid säästlikult ning järgib oma tegevuses jätkusuutlikkuse põhimõtteid;
- 3) tunneb ohutusnõudeid ja järgib ohutu töötamise reegleid;
- 4) mõistab töö terviklikkust ideest teostuseni, kavandades ning tehes oma tööd omandatud teadmiste ja oskuste baasil;
- 5) järgib suulisi ja kirjalikke juhiseid ning mõistab koostöö olulisust;
- 6) tunneb ära ning rakendab teistes ainetes õpitud teadmisi ja oskusi praktikas;
- 7) tunneb ja väärtustab kodukoha ning Eesti kultuuri- ja toidutraditsioone;
- 8) selgitab tervisliku toitumise põhitõdesid ja rakendab neid;
- 9) vastutab enda töö ja selle tegemise eest;
- 10) kirjeldab ja hindab oma tööd, tööprotsessi ja lõpptulemust;
- 11) teab ja järgib hügieeni, korra ja puhtuse nõudeid;

12) tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest.		
4. KLASS		
Käsitöö		
Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja materjale 2) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid	Tikkimine. <u>Materjalid</u> - Töövahendid ja sobivad materjalid. Käsitööniidid, tikkimiskangas. <u>Töövahendid</u> - käärid, nõelad. <u>Töötlemisviisid</u> – Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele. Tikandi viimistlemine. Märgid ja sümbolid. Õmblemine. <u>Materjalid</u> - looduslikud kiud, nende saamine. Õmblusniidid. <u>Töövahendid</u> - käärid, nõelad. <u>Töötlemisviisid</u> - õmblemine käsitsi (traageldamine), lihtõmblus. Kahekordse- ja ühekordse niidiga	Ristpistes tikkimine. Õmbleb käsitsi nõöpi, oskab kahte riidetükki kokku õmmelda. Heegelketi- ja edasi-tagasi heegeldamine. ○ tööproov ○ heegelketist kaart

	õmblemine, sõlme tegemine niidi otsa. Heegeldamine. <u>Materjalid</u> - lõng. <u>Töövahendid</u> - heegelnõel. <u>Töötlemisviisid</u> - algsilmus, ahelsilmus.	
Lõiming teiste ainetega <i>Matemaatika</i> - mõõtühikuid, mõõtmine, märkimine, geomeetrilised kujundid. <i>Loodusõpetus</i> - keskkond meie ümber. Asjad ja materjalid. <i>Eesti keel</i> - info ja ideede leidmine raamatutest ja Internetist. Õpetaja selgituste mõistmine. Teksti mõistmine kõnes ja kirjas.		
TÖÖPROTSESS (kavandamine, töötamine ja refleksioon)		
Tööprotsess-kavandamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit 2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 3) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd	Idee ja kavandi olulisus eseme valmistamisel. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides ning kavandeid tehes.	Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku tegemine.
Tööprotsess-töötamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö

1) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule	Töö ajaline ning etapiline planeerimine üksi ja rühmas	Alustatu lõpule viimine, eseme viimistlemine ja isikupärane kaunistamine.
2) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	töötades. Suulise ja kirjaliku juhendamise järgi töötamine, sh jooniste kasutamine, skeemide ja tööjuhendite mõistmine.	
Tööprotsess - refleksioon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Tööprotsessi etappide eristamine.	Oma töö esitlemine suuliselt.
Lõiming teiste ainetega <i>Kunstiõpetus</i> - kavandamine, kujutamine, võrdlemine, kompositsioonid, ornament, värvusõpetus. <i>Matemaatika</i> - geomeetrilised kujundid. Joonised. <i>Inimeseõpetus</i> - keskkond meie ümber, kodu, kool jne, kaaslastega arvestamine, enesehinnangu kujunemine. Kodukohaga seotud rahvakultuur. <i>Eesti keel</i> - oma mõtete ning ideede selge ja arusaadav väljendamine; õpetaja selgituste mõistmine.		
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks	Säästlik tarbimine. Kaaslasega arvestamine.	Ideekaardi koostamine mingi materjali seoste kohta erinevate eluvaldkondadega.
2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega		
5. KLASS		

Materjalid, töövahendid, töötlemisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja materjale 2) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid	<i>Käsitöö tehnika õpetaja või õpilaste valikul. (Õpilaste varasemad oskused või konkreetne huvi teatud tehnika vastu).</i> Kudumine. <u>Materjalid</u> - erinevad kanga liigid: silmuskoelised, mittekootud kangad. Koeserv, sidus. Erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. <u>Töövahendid</u> - käsitöövahendite käärid, nõelad, vardad, käsitsemine. <u>Töötlemisviisid</u> - silmuste loomine. Põhisilmused: parem- ja pahempidine silmus, mahakudumine, kudumise tingmärgid. Ääre silmused, kudumi lõpetamine, kudumi viimistlemine. Õmblemine. <u>Materjalid</u> - tugevamad kangad, vooder.	<i>Silmuste loomine, edasi-tagasi kudumine, parem- ja pahempidiste silmuste kudumine, kudumi lõpetamine.</i> <i>Edasijõudnud: Lihtsama eseme kudumine.</i> Mängulooma või lihtsate susside kudumine. Õmbleb valmis lihtsa eseme, nt öömask.

	<u>Töövahendid</u> - käärid, nõelad, märkimis- ja mõõtmisvahendid. Õmblusmasina osad ja detailid, nende leidmine jooniselt. Õmblusmasina niidistamine. <u>Töötlemisviisid</u> - traageldab ja õmbleb lihtõmblust. Õmblustöö viimistlemine. Tikkimine. <u>Materjalid</u> – puuvillane, villane kangas. <u>Töövahendid</u> - nõelad, käärid, tikkimisniit iiris. <u>Töötlemisviisid</u> - eelpiste, tikkpiste, linnusilmapiste, sämpipiste. Heegeldamine. <u>Materjalid</u> - lõng. <u>Töövahendid</u> - heegelnõel, püksilukk, käärid. <u>Töötlemisviisid</u> - alg-, ahel- ja kinnissilmus, ühe- ja kahekordne samm, silmuste kasvatamine.	Tikitud võtmehoidja või jõuluornament. Ahelsilmus, heegeldustöö lõpetamine, heegeldatud ketist pilt või sõbrapael. Edasijõudnud: Heegeldatud pinal.
--	---	--

Lõiming teiste ainetega

Matemaatika – silmuste arvutamine; mõõtevahendite kasutamine.

Eesti keel – teemakohaste küsimuste esitamise kaudu oma teadmiste laiendamine.

Kehaline kasvatus – kehahoiu asendite hoidmine istudes; liikumispauside tegemine; õige käe hoiak heegeldades.

Tööprotsess (kavandamine, töötamine, refleksioon)**Tööprotsess-kavandmine**

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit	Töö eesmärgistamine - funktsionaalsus, protsess, tulemus. Idee ja kavandi olulisus eseme valmistamisel. Ideede hankimine tänapäeva teabelevist (internet, erialane kirjandus). Allikakriitilisus, analüüs, kasutamine	Visandi/kavandi vormistamine.
2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega	kooskõlas autoriõigusega.	
3) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd	Kompositsiooni seaduspärasused. Märgid, sümbolid ja ornamendid eesti rahvakunstis.	

Tööprotsess - töötamine

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule	Töö ajaline ning etapiline planeerimine üksi ja rühmas	Alustatu lõpule viimine, eseme viimistlemine ja isikupärane kaunistamine.
2) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	töötades. Suulise ja kirjaliku juhendamise järgi töötamine, sh jooniste kasutamine, skeemide ja tööjuhendite mõistmine.	

Tööprotsess - refleksioon

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Tööprotsessi etappide eristamine, järjestamine ja kirjeldamine. Materjalide, töövahendite ja tehnoloogia valiku/sobivuse põhjendamine.	Oma või rühmatöö esitlemine suuliselt või kirjalikult. Esialgse idee ja lõpptulemuse võrdlemine, analüüs. Seoste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.
Lõiming teiste ainetega Kunst - kavandamise ja rahvamustrite joonistamine. Matemaatika - vajadusel materjali kulu ja hinna ning silmuste arvutamine. Eesti keel - arutlemis- ja oma arvamuse avaldamise oskuse arendamine. Ainealase sõnavara kasutamine, oma töö esitlemine kuulajatele. Infotehnoloogia - digiseadme kasutamine töö- ja esitlusvahendina.		
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks 2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega	Tarbimise suunad ja mõju inimesele. Säästlik tarbimine. Parandustööd ja rõivaste hooldamine. Isikupära kujundamine läbi loomise/tehnoloogia. Normid, tavad ja kombed ühiskonnas. Kaaskodaniku/kaaslase/ligim esega arvestamine.	Mõistekaardi koostamine materjalide taaskasutuse teemal.
6. KLASS		
Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja materjale	<i>Käsitöö tehnika õpetaja või õpilaste valikul. (Õpilaste varasemad oskused või</i>	

2) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid	<i>konkreetne huvi teatud tehnika vastu).</i> Kudumine. <u>Materjalid</u> - kangakudumine. Erinevad kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekootud kangad. Koeserv, sidus. Erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. <u>Töövahendid</u> - käsitöövahendite (käärid, nõelad, vardad, heegelnõelad vms) käsitsemine. <u>Töötlemisviisid</u> - põhisilmused: parem- ja pahempidine silmus. Ringselt kudumine. Kahandamine. Soki osad. Silmuste arvutamine. Õmblemine. <u>Materjalid</u> - tekstiilmaterjalid. Looduslikud taimsed ning loomsed kiud, nende saamine ja omadused.	<i>Väike hernepall või sall.</i> <i>Edasijõudnutele: Esemekudumine - jõulusoki kudumine.</i> Õmbleb valmis lihtsama eseme väike kott (lukuga), padjapüür või põll.
--	--	---

	<u>Töövahendid</u> - käärid, nõelad, märkimis- ja mõõtmisvahendid. Masintöötlamine: õmblusmasina käsitsemine, reguleerimine, lisaseadmete kasutamine, hooldamine. Töövahendite ja masinate (õmblusmasin, triikraud vms) ohutu käsitsemine. <u>Töötlemisviisid</u> - õmblemine käsitsi (traageldamine) ja õmblusmasinaga (lihtõmblus, palistus). Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Palistused. Õmblustöö viimistlemine. Heegeldamine. <u>Materjalid</u> - erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. <u>Töövahendid</u> - heegelnõelad, käärid, nõelad. <u>Töötlemisviisid</u> - Tööjuhendi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Heegelkirjade üles märkimise viisid.	<i>Lihtsa skeemi järgi heegeldamine, heegelskeemi lugemine. Motiivi heegeldamine.</i> <i>Edasijõudnud: skeemi järgi heegeldamine, heegelskeemi lugemine. Motiivi heegeldamine.</i> Heegeldustöö viimistlemine ja hooldamine. Heegeldatud detailide kokku õmblemine.
Lõiming teiste ainetega		

Loodusõpetus - looduslike materjalide üle arutlemine ning nende seos rahvarõivaste ja tänapäeva materjalidega.

Ajalugu - põlluharimise alguse ja lina kodustamise üle arutlemine.

Matemaatika - mõõtühikute ja -vahendite kasutamine.

Eesti keel - rahvakunsti sõnavara kasutamine. Teemakohaste küsimuste esitamise kaudu oma teadmiste laiendamine.

Kehaline kasvatus - kehahoiu asendite hoidmine istudes. Liikumispauside tegemine. Õige käe hoiak heegeldades.

Tööprotsess (kavandamine, töötamine, refleksioon)

Tööprotsess - kavandamine

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit	Töö eesmärgistamine - funktsionaalsus, protsess, tulemus. Idee ja kavandi olulisus eseme valmistamisel. Ideede hankimine tänapäeva teabelevist (internet, erialane kirjandus). Allikakriitilisus, analüüs, kasutamine kooskõlas autoriõigusega.	Visandi/kavandi vormistamine.
2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega	Kompositsiooni seaduspärasused.	
3) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd	Märgid, sümbolid ja ornamendid eesti rahvakunstis.	

Tööprotsess - töötamine

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule	Töö ajaline ning etapiline planeerimine üksi ja rühmas	Alustatu lõpule viimine, eseme viimistlemine ja isikupärane kaunistamine.
2) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	töötades. Suulise ja kirjaliku juhendamise järgi töötamine, sh jooniste kasutamine,	

	skeemide ja tööjuhendite mõistmine.	
Töötamine - refleksioon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Tööprotsessi etappide eristamine, järjestamine ja kirjeldamine. Materjalide, töövahendite ja tehnoloogia valiku/sobivuse põhjendamine.	Oma või rühmatöö esitlemine suuliselt või kirjalikult. Esialgse idee ja lõpptulemuse võrdlemine, analüüs. Seoste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.
Lõiming teiste ainetega Kunst - kavandamise ja rahvamustrite joonistamine. Matemaatika - vajadusel materjali kulu ja hinna ning silmuste arvutamine. Eesti keel - arutlemis- ja oma arvamuse avaldamise oskuse arendamine. Ainealase sõnavara kasutamine, oma töö esitlemine kuulajatele. Infotehnoloogia - digiseadme kasutamine töö- ja esitlusvahendina.		
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks	Parandustööd ja rõivaste hooldamine. Tekstiilide hoiustamine. Jätkusuutlikkus. Ringmajandamine materjalidega (nt rõivatööstus, materjalide taaskasutamine). Isikupära kujundamine läbi loomise/tehnoloogia. Eesti kombed ja esemeline kultuur. Rahvakultuuri tähtsus.	

	Normid, tavad ja kombed ühiskonnas. Kaaskodaniku/kaaslase/ligim esega arvestamine.	
KODUNDUS		
5. KLASS		
Toiduharidus		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke toiduaineid ja nende omadusi 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja töötlusviise 3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 4) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid toiduainete töötlemisel 5) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 6) kasutab toiduaineid säästlikult 7) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega	Töövahendid ja materjalid lõikelaud; lõike- ja määride noad; kaal; nõud toidu valmistamiseks; köögiseadmed; nõud toidu serveerimiseks; toiduained vastavalt retseptidele. Toidud Toidud (piimatooted erinevates toitutes) vrap, võileib, pannkookid, pasta, pirukad. Heaolu ja tervis toidust Mis on toit; Toidugrupid; Toiduvalikud - toidupüramiid, taldrikureegel; Toidu saamine toorainest tooteni; Toidu kirjeldamine ja maitsmine.	Töötamine paaris või rühmas, ühistöö kavandamine.

8) rakendab tervisliku toitumise põhitõdesid toidu valmistamisel 9) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 10) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 11) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid; 12) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.	Toidu ohutu valmistamine Ohutus köögis, isiklik hügieen; Retsepti lugemine: lühendid ja mõõtühikud retseptis; Toiduainete mõõtmine ja kaalumine; Toiduainete valimine; Toiduainete säilitamine; Toidu ohutus sh toidu saastumine toiduvalmistamise käigus; Toiduainete töötlemisviisid lähtudes toorainest ja soovitatavast tulemusest; Töövahendite ohutu käsitlemine; Väikevahendite ohutu käsitlemine; Pliidi-ahju ohutu käsitlemine; Põhimõisted toidupüramiid taldrikureegel taimsed ja loomsed toiduained kohalik/välismaine tooraine toiduainete importimine toiduainete töötlemine toodete nimetused: wrap, võileib	
Tarbijaharidus ja keskkond		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö

1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale 2) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 3) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 5) kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks 6) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 7) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 8) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult,	Puhastus- ja korrastustööde käigus kasutatavad meetodid, vahendid ning tööviisid. ○ Puhastus- ja korrastustööd, kasutatavad vahendid ja töötamisviisid. Toiduga seotud tarbijateemad. ○ Tarbija rolli mõistmine ning teadlikud valikud toidutarbijana. Jäätmed. ○ Prügi sorteerimine. ○ Jäätmete vähendamise ja taaskasutus.	
--	---	--

kasutades sealhulgas digivahendeid 9) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid; 10) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.		
Käitumiskultuur		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 2) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 3) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 4) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 5) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite	Etikett ○ Harjumused üksikisikust lähtuvalt. ○ Käitumine ja kombed. ○ Laua katmine ja toidu serveerimine. Eesti toidukultuur ja kombed ○ Eesti toidukultuur ja traditsioonid.	Kodukoha/Eesti erinevate toidutraditsioonide uurimine. Kodukoha/Eesti mitmekesiste toitade valmistamine.

6) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel;		
7) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid.		

Lõiming teiste ainetega

Inimeseõpetus - tegevuste üle arutlemine, mis soodustavad tervislikku toitumist.

Arvutiõpetus - info otsimine (toiduainete hinnavõrdlus, retseptid).

Kehaline kasvatus - liikumise ja toitumise tähtsus, nende omavahelise seotuse üle arutlemine.

Turvalise ning ohutu liikumise põhimõtete rakendamine.

Matemaatika – mõõtühikute kasutamine, nt toiduainete mass g/kg, maht dl/l.

Kunst – lihtsa joonise visandamine (idee joonistamine nt võileib, vrapp).

Eesti keel – kodunduse sõnavara omandamine, tarbetekstide lugemine ja kirjutamine (retseptid).

Suuliselt arvamuse avaldamine ja etteantud teemal vestlemine.

6. KLASS**Toiduharidus**

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke toiduaineid ja nende omadusi	Töövahendid ja materjalid lõikelaud nuga	Töötamine paaris või rühmas, ühistöö kavandamine.
2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja töötlusviise	vispel mikser kaal nõud toidu valmistamiseks	
3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset	köögiseadmed nõud toidu serveerimiseks rahvuslikud elemendid laua kaunistamiseks	

omandit, lähtudes autoriõigusest 4) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid toiduainete töötlemisel 5) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 6) kasutab toiduaineid säästlikult 7) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 8) rakendab tervisliku toitumise põhitõdesid toidu valmistamisel 9) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 10) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 11) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid	toiduained vastavalt retseptile Toidud (teraviljade olulisus, kasutusvõimalused toitudes) supp, praad, magustoit, küpsed. Heaolu ja tervis toidust ○ Toiduenergia ja toitained. ○ Toidu kirjeldamine ja maitsmine. Toidu ohutu valmistamine ○ Ohutus köögis, isiklik hügieen; ○ Retsepti lugemine: lühendid ja mõõtühikud retseptis; ○ Toiduainete mõõtmine ja kaalumine. ○ Toiduainete valimine. ○ Toiduainete säilitamine. ○ Toidu ohutus sh toidu saastumine toiduvalmistamise käigus. ○ Toiduainete töötlemisviisid lähtudes toorainest ja soovitatavast tulemusest; ○ Töövahendite ohutu käsitlemine. ○ Väikevahendite ohutu käsitlemine. ○ Pliidi-ahju ohutu käsitlemine.	
---	--	--

12) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.	Põhimõisted • toidutraditsioonid • rahvustoit • põllusaadused • toiduainete nimetused • töövahendite nimetused • rahvuslikud elemendid	
Tarbijaharidus ja keskkond		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale 2) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 3) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 5) kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks 6) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega	Puhastus-, hooldus- ja korrastustööde käigus kasutatavad vahendid ning tööviisid Tingmärgid rõivastel. Toiduga seotud tarbija teemad Toidupakendil olev info ja märgistus. Jäätmed Prügi sorteerimine. Jäätmete vähendamine ja taaskasutus. Kaupade ja teenuste valimine Rõivaste, toidu ostmine/tarbimine majandusliku ja keskkonnasäästlikkuse seisukohast.	Puhastus-, hooldus- ja korrastustööde käigus vahendite ning tööviiside kasutamine.

7) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 8) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 9) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid; 10) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.		
Käitumiskultuur		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 2) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 3) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule	Etikett Harjumused üksikisikust lähtuvalt. Käitumine ja kombed. Laua katmine ja toidu serveerimine. Eesti toidukultuur ja kombed Eesti toidukultuur ja traditsioonid. Kodukoha/Eesti erinevate toidutraditsioonide uurimine.	Laua katmine ja toidu serveerimine Jõulukohvikus.

4) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 5) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite 6) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 7) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid.	Kodukoha/Eesti mitmekesiste toitade valmistamine.	
Lõiming teiste ainetega Loodusõpetus - teraviljade osakaalu üle arutlemine igapäevases menüüs, nende töötlemisvõimalused toiduaineks. Ajalugu - põlluharimise alguse ja taimede kodustamise üle arutlemine. Arvutiõpetus - info otsimine (toiduainete hinnavõrdlus, retseptid). Andmetabelite (eelarve) koostamine. Kehaline kasvatus - liikumise ja toitumise tähtsuse üle arutlemine. Kehahoiu asendite hoidmine istudes ja seistes, turvalise ning ohutu liikumise põhimõtete rakendamine. Matemaatika – mõõtühikute kasutamine nt toiduainete mass g/kg, maht dl/l , harilikud murrud nt 1/2. Mõõtühikute ja harilike murdude kasutamine. Mõõtevahendite kasutamine. Eesti keel – kodunduse sõnavara omandamine, tarbetekstide lugemine ja kirjutamine (retseptid). Arutlemisoskuse ja oma arvamuse avaldamise oskuse arendamine arvestades erinevaid vaatenurki. Ideede mõistmine uurimise kaudu, funktsionaalse lugemisoskuse parandamine.		

TEHNOLOOGIA		
4. KLASS		
Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke materjale ja nende omadusi 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale 3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest	Looduslikud materjalid (puit ja puidust saadavad materjalid). Tarbeesemete ja ehitiste valmistamiseks kasutatavad puitmaterjalid. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine, vestmine, puurimine jne). Levinumad käsitööriistad. Materjalide liited (liimliide). Vineeri töötlemine ja viimistlemine.	Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimise võimalused kirjandusest ja internetist.
Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja refleksioon)		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 2) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit 3) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid materjalide, sh toiduainete töötlemisel 4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule	Arutelud ratsionaalsest ja efektiivsest tööprotsessist. Eskiis. Piltkujutis. Koostejoonis. Lihtsa eseme kavandamine. Juhised õppetöökojas töötamiseks. Ohtlikud käsitööriistad (nuga, saag),	Okstest karjalapse mänguasi, nelikantliistust vestetud tulp, vineerist võtmehoidja ja alusel loomafiguur, liimliitega puidust mänguasi. Mõõtmine, märkimine, noaga vestmine-voolimine, jõhv- ja vukssaega saagimine, liimliide, valgeviimistlus.

5) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale	nende otstarbekohane ja ohutu kasutamine.	
6) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite	Praktilise tegevuse läbi õppimine.	
7) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid	Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine, vestmine, puurimine jne). Levinumad käsitööriistad. Materjalide liited (liimliide). Vineeri töötlemine ja viimistlemine.	
8) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	Rahvusliku puukäsitöö ajaloo tutvustamine piltide ja õppefilmide kaudu.	
9) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Juhised õppetöökojas töötamiseks. Järjepidev selgitamine ja kodukorra järgimine.	
	Rühmatöö õpetaja juhendamise ja rollide jaotamise läbi. Arutelu. Enda tehtud töö tulemuse ja töökäigu selgitamine juhendajale suuliselt.	
Igapäevaelu oskused		

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks 2) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.	Puitu, kui looduslikku materjali mõjutavad tegurid. Puidu kahjustused.	Õpetajapoolne selgitamine ja praktiline näitlikustamine materjali mõõtmisel, märkimisel ja tooriku valmistamisel.
5. KLASS		
Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke materjale ja nende omadusi 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale 3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest	Looduslikud ja tehismaterjalid. Tarbeesemete, masinate ja ehitiste valmistamiseks kasutatavad materjalid. Materjalide liigid ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine, vestmine, puurimine jne). Levinumad käsi- ja elektrilised tööriistad. Materjalide liited (liim-, nael- ja kruviliide). Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimise võimalused kirjandusest ja internetist.	Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimise võimalused kirjandusest ja internetist.
Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja reflektatsioon)		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või	Arutelud ratsionaalsest ja efektiivsest tööprotsessist.	Koostemäng Soma, vineerist liimliitega mänguasi, nelikantpuidust hoiukarp, oksast

rühma terviklikku tööprotsessi 2) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit 3) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid materjalide, sh toiduainete töötlemisel 4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 5) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale 6) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite 7) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid 8) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 9) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas	Koostejoonis. Lihtsa eseme kavandamine. Põhimõistete selgitamine ja praktiline teostamine paberil. Lihtsamate tööjooniste koostamine. Juhised õppetöökojas töötamiseks. Käsitööriistad, elektrilised ja akutööriistad (akutrell, võnksaag, nurgasaag, puurpink). Nende otstarbekohane ja ohutu kasutamine. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine, vestmine, puurimine jne). Levinumad käsi- ja elektrilised tööriistad. Materjalide liited (liim-, nael- ja kruviliide). Rahvusliku puukäsitöö ajaloo tutvustamine piltide, õppefilmide jm kaudu. Juhised õppetöökojas töötamiseks. Järjepidev selgitamine ja kodukorra järgimine. Rühmatöö õpetaja otsese sekkumiseta. Rollide iseseisev jagamine rühmas. Arutelu.	vilepill, puidust jm materjalidest liikuv mänguasi. Mõõtmine ja märkimine; noaga vestmine-voolimine; jõhv-, võnk-, vuks- ja lintsaega saagimine; liim- ja naelliide, valgeviimistlus.
---	---	---

suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Töö lõpptulemuse ja tööprotsessis tehtud valikute põhjendamine suurema auditooriumi ees.	
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks 2) teab materjalide säilitamise nõudeid	Säästlik materjalide kasutamine. Puitu, kui looduslikku materjali mõjutavad tegurid. Puidurikked. Puidukaitsevahendid.	Materjalide kordus- ja taaskasutuse võimalused ja rakendamine igapäevases elus.
6. KLASS		
Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke materjale ja nende omadusi 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale 3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest	Looduslikud ja tehismaterjalid. Tarbeesemete, masinate ja ehitiste valmistamiseks kasutatavad materjalid. Materjalide liigid (puit, metall, plastid, elektroonika komponendid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine, vestmine, peiteldamine, puurimine, treimine jne). Levinumad käsi- ja elektrilised tööriistad. Materjalide liited (liim-, nael-, kruvi- ja tüübelliide). Puidu viimistlemine (õlitamine, lakkimine, vahatamine).	Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimine kirjandusest ja internetist. Saadud teabes orienteerumine.

Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja reflektsoon)		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi	Arutelud ratsionaalsest ja efektiivsest tööprotsessist. Lihtsa mõõtmestatud tehnilise joonise koostamine.	Liikuvad mänguasjad vineerist, liimpuidust jm materjalist, puidust pusled-loogikamängud lahenduskäikude õppimisega, halupuust teeküünlaalus.
2) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit	Eseme kavandamine. Praktiline mõõtmine-joonestamine. Tehnilist taipu arendavate ja probleemülesannete lahendamine.	Mõõtmine ja märkimine; jõhv-, võnk-, vuks-, lint- ja nurgasaega saagimine; akutrelli ja puurpingi kasutamine; liim-, nael-, ja tüübelliide; valgeviimistlus.
3) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid materjalide	Juhised õppetöökojas töötamiseks.	Rahvusliku puukäsitöö ajaloo tutvustamine piltide, õppefilmide jm kaudu. Praktiline töö.
4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule	Järjepidev selgitamine ja kodukorra järgimine.	Rühmatöö koos hilisema töö tulemuse ja tööprotsessi esitluse ning analüüsiga.
5) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale	Käsitööriistad, elektrilised ja akutööriistad (akutrell, elektritrell, puurpink, võnksaag, nurgasaag, lintsaag, treipink). Nende otstarbekohane ja ohutu kasutamine. Praktilise tegevuse läbi õppimine.	Analüüsiv ettekanne rühmas tehtud töö lõpptulemuse ja töökäigu kohta.
6) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite	Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine, vestmine, peiteldamine, puurimine, treimine jne).	
7) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid	Levinumad käsi- ja elektrilised tööriistad. Materjalide liited (liim-, nael-, kruvi- ja tüübelliide). Puidu	
8) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel		

9) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	viimistlemine (õlitamine, lakkimine, vahatamine).	
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks 2) teab materjalide säilitamise nõudeid	Puu ja puit. Puidujäätmete kasutamine. Puidu väärindamine.	(Puidu)jäätmete taaskasutamine kui loomingulisuse ja fantaasia väljendamise viis.
III KOOLIASTE		
KÄSITÖÖ, KODUNDUS JA TEHNOLOOGIA		
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud 1) valib oma ideede teostamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, seadmeid, masinaid ja töötlemisviise turvaliselt ning otstarbekalt, teadvustades nende mõju majandus-, sotsiaal- ja looduskeskkonnale 2) kasutab erinevaid teabeallikaid loova mõttetöö ja praktilise tegevuse ühendamiseks 3) kavandab, planeerib, teostab ja mõtestab töö protsessi põhimõttel ideest teostuseni, arvestades eesmärgistatud tulemust ning esteetilisust 4) valib ja kasutab teistes õppeainetes õpitud teadmisi ning seostab neid igapäevaeluga 5) on ettevõtlik ning lahendab loovalt esile kerkinud probleeme nii iseseisvalt kui ka rühmas 6) väärtustab Eesti ja teiste rahvaste kombeid ning esemelise ja toidukultuuriga seotud traditsioone 7) teeb vahet toitumise eripäral (kultuuriline, tervisest lähtuv jm) ning oskab neid teadmisi rakendada toitu valides ja valmistades 8) esitleb ning põhjendab tehtud valikuid ja tööprotsessi nii suuliselt kui ka kirjalikult 9) analüüsib ning hindab nii enda kui ka teiste tööd ja selle lõpptulemust 10) teadvustab praktiliste eluoskuste valdamise vajalikkust 11) väärtustab loovat isetegemist ning sellega seonduvat vaimset heaolu ja tervislikku eluviisi		

12) hindab enda huve ja sobivust erinevateks ametiteks või hobidega tegelemiseks		
KÄSITÖÖ		
7. KLASS		
Materjalid, töövahendid, töötlemisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja materjale 2) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid	<i>Käsitöö tehnika õpetaja või õpilaste valikul. (Õpilaste varasemad oskused või konkreetne huvi teatud tehnika vastu).</i> Kudumine. <u>Materjalid</u> - Erinevad lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. <u>Töövahendid</u> - vardad, käärid. <u>Töötlemisviisid</u> - Rahvakunstiga seonduva tehnika (kudumine) traditsiooniline ja stiliseeritud rakendamine praktikas. Ringselt kudumine, rahvuslik kindakiri. Mustri lugemine. Tikkimine. <u>Materjalid</u> - Erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. <u>Töövahendid</u> - tikkimisnõel, tikkimisraam, käärid,	<i>Kätis(ed).</i> <i>Edasijõudnud:</i> Esemekudumine - kirikindad. Esemekudumine ja õmblemine - tikitud pajalapid.

	märkimisvahendid (seep, kriit), kangas, õmblusmasin. <u>Töötlemisviisid</u> - Rahvakunstiga seonduva tehnika (tikkimine) traditsiooniline ja stiliseeritud rakendamine praktikas. Kaunistuspisted (sõlmpiste, ahelpiste, mähkpiste, sämpipiste, linnusilmapiste). Heegeldamine. <u>Materjalid</u> - Erinevad käsitööniidid, <i>nöör</i>, nende sobivus töövahendiga. <u>Töövahendid</u> - heegelnõel, silmusemärkija, käärid. <u>Töötlemisviisid</u> - tööjuhendi järgi heegeldamine, heegeldamise tingmärgid, algsilmus ja/ehk võluring, mustriskeemi järgi heegeldamine. Õmblemine. <u>Materjalid</u> - kangas, vatiin, kalkapaber <u>Töövahendid</u> - kangakäärid, nõelad, nõöpnõelad, sõrmkübar, harutaja,	<i>Ringselt heegeldamine. Kruusi või taldriku alus.</i> Praktiline töö - (<i>eelnevalt tikitud</i>) pajalapid.
--	---	--

	joonlaud, lekaal, märkimisvahendid, niidid, õmblusmasin, triikraud <u>Töötlemisviisid</u> - tööjuhendi järgi õmblemine, lõigete paigutamine kangale, detailide väljalõikamine kangast, traageldamine, äärestamine, lihtõmblus, õmblusmasina niidistamine ja poolimine.	
Lõiming teiste ainetega <i>Matemaatika</i> - õmblusvaru arvestamine mm/cm, silmuste arvutamine, mustri kordus, käelaba suuruse arvutamine. <i>Eesti keel, suuline ja kirjalik suhtlus</i> - ainealase sõnavara kasutamine, funktsionaalse lugemisoskuse arendamine. <i>Kehaline kasvatus</i> – kehahoiu asendite hoidmine istudes; liikumispauside tegemine; õige käehoiak heegeldades. <i>Kunst</i> - värvide ja proportsioonidega arvestamine. <i>Ajalugu</i> - rahvakultuur ja kultuuripärand.		
Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja refleksioon)		
Tööprotsess - kavandamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit 2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega	Töö eesmärgistamine - funktsionaalsus, protsess, tulemus. Idee ja kavandi olulisus eseme valmistamisel. Kompositsiooni seaduspärasused. Märgid, sümbolid ja ornamendid eesti rahvakunstis.	Ideede hankimine tänapäeva teabelevist (internet, erialane kirjandus).

3) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd		
Tööprotsess - töötamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 2) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	Lõigete ettevalmistamine ja kangale paigutamine. Vajalike materjalide, töövahendite ja tööetappide läbi mõtlemine. Ohutusnõuete järgimine tööprotsessis.	Tööjuhendi järgi: tikkimine, kudumine, õmblemine, heegeldamine.
Tööprotsess - refleksioon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Lõpptulemuse hindamine seatud eesmärkide ja kriteeriume arvestades.	Eneseanalüüs Mida õppisin kudumise, heegeldamise, tikkimise ja õmblemise protsessist? Millised olid väljakutsed? Millega jäid eriti rahule?
Lõiming teiste ainetega Matemaatika - silmuste arvutamine, joonestamine. Eesti keel - rahvakunsti sõnavara kasutamine. Teemakohaste küsimuste esitamise kaudu oma teadmiste laiendamine. Arutlemis- ja oma arvamuse avaldamise oskuse arendamine. Kunst - kavandamise ja rahvakunsti mustrite joonistamine. Ajalugu - Eesti mustrite, sümboolika uurimine.		
Igapäevaseelu oskused		

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks	Tarbimise suunad ühiskonnas ja selle mõju inimesele. Vastutustundlik säästlik tarbimine. Parandustööd. Tekstiilide hooldamine ja hoiustamine. Jätkusuutlikkus. Ringmajandamine materjalidega (nt rõivatööstus, materjalide taaskasutamine). Isikupära kujundamine läbi loomise/tehnoloogia. Etikett rõivastuses. Normid, tavad ja kombed ühiskonnas. Koostöine õppimine. Eesti ja teiste rahvaste kultuuritavad. Rahvakultuuri tähtsus. Kultuuridevahelised seosed, erinevused, sarnasused. Käsitöö kui hobi ja elukutse.	Eseme parandamine
8. KLASS		
Materjalid, töövahendid, töötlemisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja materjale 2) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid	<i>Käsitöö tehnika õpetaja või õpilaste valikul. (Õpilaste varasemad oskused või konkreetne huvi teatud tehnika vastu).</i>	

	Tikkimine. <u>Materjalid</u> - Erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. <u>Töövahendid</u> - tikkimisnõel, käärid, tikkimiskangas. <u>Töötlemisviisid</u> - Rahvakunstiga seonduva tehnika (tikkimine) traditsiooniline ja stiliseeritud rakendamine praktikas. Arhailine muster, mustri kandmine kangale. Õmblemine. <u>Materjalid</u> - Tehislike ja sünteetiliste tekstiilmaterjalide liigid, saamine ja omadused. Materjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala, töövahenditest ning esemest. Erinevate materjalide kombineerimine tervikuks. Tekstiiljäätmel ja muud materjalid vastavalt valitud tööle vms. Kangas, kalkapaber jms.	Eseme tikkimine: rüütehnikas padjakate või laudlina (linik) - pilutikand. Eseme õmblemine: seelik, kleit, pluus, T-särk või lapitehnikas kott.
--	--	--

	<u>Töövahendid</u> - kangakäärid, nõelad, nõöpnõelad, nõelapadi, sõrmkübar, harutaja, rätsepamöödulint, joonlaud, lekaal, märkimisvahendid, niidid jms, õmblusmasin, triikraud. <u>Töötlemisviisid</u> - Möödud: rinna-, vöö-, puusaümberrõõd, seljalaius, käe pikkus, rõivaste suurusnumbrid jne. Lõige: lõikelehel kasutatavad tingmärgid. Rõivadetailid: varrukad, kätised, krae, kinnis, taskud, kapuuts, värvel, kandid jne. Õmblused: traageldamine, äärestamine, lihtõmblus, palistamine, tõmbluku õmblemine jne. Eseme õmblemine: ○ seelik, kleit, pluus, T-särk. ○ lapitehnikas kott.	
Lõiming teiste ainetega Matemaatika - õmblusvaru arvestamine mm/cm, silmuste arvutamine, mustri kordus, käelaba suuruse arvutamine. Eesti keel, suuline ja kirjalik suhtlus - ainealase sõnavara kasutamine, funktsionaalse lugemisoskuse arendamine. Kehaline kasvatus – kehahoiu asendite hoidmine istudes; liikumispauside tegemine; õige käehoiak heegeldades. Kunst - värvide ja proportsioonidega arvestamine.		

Ajalugu - rahvakultuur ja kultuuripärand.		
Tööprotsess (kavandamine, töötamine, refleksioon)		
Tööprotsess - kavandamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit	Rõivaste tegumoe uurimine, millistest detailidest koosneb valitud/tehtav rõivas, materjali valimine.	Kavandi koostamine, kavandatava rõiva või eseme(te) valmistamise üle arutlemine.
2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega	Isikupärase rõivastusstiili kujundamine.	
3) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd	Tööprotsessi planeerimine ja selle üle arutlemine. Materjalide, tegumoe valiku ja sobivuse hindamine.	
Tööprotsess - töötamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule	Vajalike materjalide, töövahendite	Lõigete ettevalmistamine ja kangale paigutamine.
2) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	ja tööetappide läbi mõtlemine. Ohutusnõuete järgimine tööprotsessis.	Tööjuhendi järgi: tikkimine, kudumine, õmblemine, heegeldamine.
Tööprotsess - refleksioon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult,	Lõpptulemuse hindamine seatud eesmärkide ja kriteeriume arvestades.	Eneseanalüüs Millised olid väljakutsed? Mida oleks teinud teisiti? Millega jäid eriti rahule?

kasutades sealhulgas digivahendeid		Milline oli koostöö kaasõpilastega, juhendajaga? Mida õppisin õmblemise ja tikkimise protsessist? Kuivõrd rakendasid oma loovust?
Lõiming teiste ainetega Matemaatika ja IT – matemaatika- ja digioskuste arendamine lõigete võtmisel visuaalselt, mõõtude lisamisel. Mõõtühikute kasutamine, nt õmblusvaru arvestamine mm/cm. Eesti keel, suuline ja kirjalik suhtlus - teemakohase terminoloogia õige kasutamine, arutlemise ja oma arvamuse avaldamise oskus arvestades erinevaid vaatenurki. Ideede mõistmine uurimise kaudu. Kunst - eseme kavandamise alused, kavandamise ja joonistamise oskuste arendamine, detailide joonistamine, proportsioonidega arvestamine. Loodusõpetus, keemia – teemade üle arutlemine: kuidas kangaid liigitatakse, toodetakse, töödeldakse, hooldatakse. Inimeseõpetus/bioloogia – inimese figuuri eripäradega arvestamine rõiva kandmisel. Infotehnoloogia - digiseadme kasutamine töö- ja esitlusvahendina.		
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks	Tarbimise suunad ühiskonnas ja selle mõju inimesele. Vastutustundlik säästlik tarbimine. Parandustööd. Tekstiilide hooldamine ja hoiustamine. Jätkusuutlikkus. Ringmajandamine materjalidega (nt	Tekstiilijääkidest eseme

	rõivatööstus, materjalide taaskasutamine). Isikupära kujundamine läbi loomise/tehnoloogia. Etikett rõivastuses. Normid, tavad ja kombed ühiskonnas. Koostöine õppimine. Eesti ja teiste rahvaste kultuuritavad. Rahvakultuuri tähtsus. Kultuuridevahelised seosed, erinevused, sarnasused. Käsitöö kui hobi ja elukutse.	
9. KLASS		
Materjalid, töövahendid, töötlemisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja materjale 2) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid	<i>Käsitöö tehnika või projektõpe, õpetaja või õpilaste valikul. (Õpilaste varasemad oskused või konkreetne huvi teatud tehnika või teema vastu).</i> MULTIMATERIAALNE KURSUS Projektõpe: DIY - Do It Yourself Projekti käigus uuritakse, kuidas ennast läbi moe väljendada ning kuidas luua isikupäraseid rõivaid. Tutvutakse taaskasutuse võimalustega ja saadakse	Projekti lõpuks valmib portfoolio.

	teada, kuidas planeerida ja korraldada moešõud. Võimalusel projekti lõpus tutvustatakse oma loomingut ka teistele. Projektõpe: Enesekindlaks värvide abil. Projekti käigus uuritakse, kuidas arendada uut, individuaalset stiili. Tehakse kindlaks oma värvitoonid ja õpitakse, kuidas enesekindlalt kanda värvide vikerkaart. Suurus ei loe, kuju loeb - milline on sinu kehakuju? Avasta oma stiil (isiksuse stiili küsimustik). Pane garderoob enda kasuks tööle - tuleviku planeerimine - ringdiagrammid (igapäevased tegevused vs garderoobi sisu). Projekti lõpuks valmib portfoolio ja seda tutvustatakse kaasõpilastele. Kudumine. <u>Materjalid</u> - Erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega. <u>Töövahendid</u> - lõng, vardad, palmikuvardad, käärid.	Valmib tööproov erinevate kudedega. Edasijõudnutele: erinevate kudedega sall või peapael.
--	--	---

[illegible]

	<u>Töövahendid</u> - vastavalt parandustööle heegelnõelad, vardad; nõöpnõelad, tikkimisnõelad, sukanõel, käärid, silmusemärkijad, märkimis- ja mõõtevahendid jms, õmblusmasin, triikraud, digivahendid. <u>Töötlemisviisid</u> - jätkusuutlikkus, ringmajandus, materjalide uus- ja taaskasutus, materjalide nimetused, materjalide hooldus. Tikkimine. <u>Materjalid</u> – kanvaa, mulinee, iiris. <u>Töövahendid</u> - käärid, kangapliiats, tõmbi- ja teravaotsaga nõel. <u>Töötlemisviisid</u> - niidi kinnitamine, pinnakattepisted, ristpistemuster arvutis, käsitsi õmblemine.	triikimine, riiete voltimine/pakkimine. Tikitud kililips.
Lõiming teiste ainetega Matemaatika - õmblusvaru arvestamine mm/cm, silmuste arvutamine, mustri kordus, käelaba suuruse arvutamine		

Eesti keel, suuline ja kirjalik suhtlus - ainealase sõnavara kasutamine, funktsionaalse lugemisoskuse arendamine

Kehaline kasvatus – kehahoiu asendite hoidmine istudes; liikumispauside tegemine; õige käehoiak heegeldades

Kunst - värvide ja proportsioonidega arvestamine

Ajalugu - rahvakultuur ja kultuuripärand

Tööprotsess (kavandamine, töötamine, reflekteerimine)

Tööprotsess - kavandamine

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit 2) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 3) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd	Tekstiilmaterjalide uurimine (rõivad, tarbeesemed jms). Tekstiili töötlemine, hooldamine ja uus- ja taaskasutusvõimaluste uurimine. Tekstiilitööstuse ringmajandus ja väljakutsed 21. sajandil. Isikupärase eseme parandamine, ümber kujundamine. Planeerimise ja kavandamise olulisuse üle arutlemine, kavandi koostamine. Kuidas eseme välimus, praktilisus ja kestlikkus mõjutab kasutajat? Tööprotsessi planeerimine (sh ajakulu ja eelarve).	Uuritud info põhjal õpimapi kavandamine.

Tööprotsess - töötamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 2) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	Loovalt ja lahendusi leides valitud eseme parandamine, kestvamaks muutmise, ümber stiliseerimine. Vajalike materjalide, töövahendite kasutamine ja eseme valmistamine. Tööjuhendi järgi heegeldamine ja kudumine. Ohutusnõuete järgimine tööprotsessis.	Õpimapi koostamine.
Tööprotsess - refleksioon		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Kokkulepitud kriteeriume arvestades oma ideest teostuseni protsessi tagasisidestamine.	Tagasisidestamine Kuidas täitsin seatud eesmärgid? Mida õppisin kudumise ja heegeldamise protsessist? Mida sain teada uuritud materjalidest ja tööprotsessist koostatud õpimapi koostamisel?
Lõiming teiste ainetega Matemaatika ja IT - õpilaste matemaatika- ja digioskuste arendamine lõigetega tegelemisel, mõõtude lisamisel, silmuste arvutamisel. Materjali kulu ja hinna arvestamine. Eesti keel, suuline ja kirjalik suhtlus - teemakohase terminoloogia õige kasutamine, arutlemise ja oma arvamuse avaldamise oskus arvestades erinevaid vaatenurki. Ideede mõistmine uurimise kaudu. Inimeseõpetus, keemia - teemade üle arutlemine: kuidas tekstiile liigitatakse, toodetakse, töödeldakse, hooldatakse.		

Geograafia, bioloogia, ühiskonnaõpetus – inimtegevuse

mõju (tööstus ja majandus) keskkonnale.

Kunst - eseme kavandamise alused, kavandamise ja joonistamise oskuste

arendamine, detailide joonistamine, proportsioonidega arvestamine.

Infotehnoloogia - digiseadme kasutamine töö- ja esitlusvahendina.

Võõrkeeled - vajadusel juhendite tõlkimine.

Igapäevaseelu oskused

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks	Tarbimise suunad ühiskonnas ja selle mõju inimesele. Vastutustundlik säästlik tarbimine. Parandustööd. Tekstiilide hooldamine ja hoiustamine. Jätkusuutlikkus. Ringmajandamine materjalidega (nt rõivatööstus, materjalide taaskasutamine). Isikupära kujundamine läbi loomise/tehnoloogia. Etikett rõivastuses. Normid, tavad ja kombed ühiskonnas. Koostöine õppimine. Eesti ja teiste rahvaste kultuuritavad. Rahvakultuuri tähtsus. Kultuuridevahelised seosed, erinevused, sarnasused. Käsitöö kui hobi ja elukutse.	Tekstiilijääkidest ese

KODUNDUS

7. KLASS

Toiduharidus		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke toiduaineid ja nende omadusi 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja töötlusviise 3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 4) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid toiduainete töötlemisel 5) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 6) kasutab toiduaineid säästlikult 7) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 8) rakendab tervisliku toitumise põhitõdesid toidu valmistamisel 9) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust	Põhimõisted anoreksia buliimia alatoitumine ortoreksia liigsöömishäire kompulsivne ületreenimine Toiduainete säilitamise võimalused - toiduainete konserveerimine, toiduainete kuivatamine/külmutamine.	Temaatiline plakat ja teistele klassidele tutvustamine.
	Töövahendid ja materjalid lõikelaud; lõike- ja määrdenoad; kaal; nõud toidu valmistamiseks; köögiseadmed; nõud toidu serveerimiseks; toiduained vastavalt retseptile.	
	Toidud Salatid, tervislikud teravilja toidud (magusad/soolased), kana, kala.	
	Heaolu ja tervis toidust ○ Tervisliku toidu valikute olulisus, tasakaalustatud toitumine, päevane	

ühise eesmärgi saavutamisel 10) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 11) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid 12) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid	energiavajadus nooruki eas ○ Toiduallergia ja toidutalumatuse ○ Toitumishäired. Toidu ohutu valmistamine ○ Toiduhügieeni toidu käitlemisel, valmistamisel ja säilitamisel ○ Toidu säilitamise tingimused ja nende jälgimise olulisus ○ Kuumtöötlemise viisid, valik lähtuvalt toorainest ja soovitatavast tulemusest ○ Erinevate köögiseadmete ja töövahendite ohutu ja funktsionaalne kasutamine ○ Retseptide võrdlused ja koguste arvutamine toidu valmistamisel. Oma retseptide koostamine. ○ Toitude valmistamine, mis toetavad õpilaste heaolu ja tervist.	
Tarbijaharidus ja keskkond		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale	Puhastus- ja korrastustööde käigus kasutatavad meetodid, vahendid ning tööviisid	Prüügi sorteerimise mäng Pakendite uurimine

2) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 3) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 5) kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks 6) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 7) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 8) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 9) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma	Kodutööde mõtestamine ja jaotus soolise võrdõiguslikkuse aspektist Toiduga seotud tarbijateemad ○ Toidu päritolu ja läbipaistvus ○ Toiduainete tootmise ja transportimise mõju keskkonnale ja inimese tervisele Jäätmed ○ Prügi sorteerimine ○ Jäätmete vähendamise ja taaskasutus Kaupade ja teenuste valimine ja hooldus ○ Tarbija rolli mõistmine ning teadlikud valikud tarbijana ○ Rõivaste, toidu ostmise/tarbimise majandusliku (säästlik valik), sotsiaalse ja keskkonnasäästlikkuse seisukohast	
--	--	--

töökoha ning töövahendid 10) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid		
Käitumiskultuur		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 2) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 3) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 4) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate elualdkondadega 5) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite 6) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 7) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust,	Etikett ○ Käitumine ja riietus koduses peolauas, kohvikus ning restoranis, vastuvõttudel ○ Laua katmine ja toidu serveerimine erinevatel sündmustel Eesti ja maailma toidukultuur ja kombed ○ Toidu olulisus erinevates kultuurides ○ Toiduga seotud kombed ja tavad ○ Eesti toidukultuuri uurimine ja kohaliku tooraine kasutamine mitmekesiste toitade valmistamisel. ○ Erinevate rahvusköökide uurimine ja vastavate toitude valmistamine praktikas.	Salvrätikute voltimine, laua katmine, jõulukohviku laua katmine

analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid.		
8. KLASS		
Toiduharidus		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke toiduaineid ja nende omadusi; 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja töötlusviise; 3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest; 4) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid toiduainete töötlemisel; 5) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi; 6) kasutab toiduaineid säästlikult; 7) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid 8) erinevate eluvaldkondadega;	Põhimõisted toidutalumatus laktoositalumatus (laktoos) laktaas gluteenitalumatus (gluteen) toiduallergia allergeen Töövahendid ja materjalid nõud toiduainete ettevalmistamiseks; nõud toiduvalmistamiseks; nõud toidu/toitainete serveerimiseks; vahendid toiduainete/toitude maitsmiseks; toiduainete/toitude valik vastavalt valitud teemale. Toidud Püreesupp, küpsetised (soolane/magus), sea- ja veiseliha. Heaolu ja tervis toidust	Teemaatiline plakat, teistele klassidele tutvustamine

9) rakendab tervisliku toitumise põhitõdesid toidu valmistamisel; 10) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel; 11) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid; 12) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid; 13) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.	○ Toidugruppide roll ja tähtsus toitumises. ○ Tasakaalustatud menüü koostamine. Erinevad toitainete vajadused menüü koostamisel - süsivesikud, valgud, rasvad, vitamiinid, mineraalained ja vesi. ○ Toiduvalikud eritoitumise korral. Toidu ohutu valmistamine ○ Toiduhügieen toidu käitlemisel, valmistamisel ja säilitamisel ○ Toidu säilitamise tingimused ja nende jälgimise olulisus ○ Kuumtöötlemise viisid, valik lähtuvalt toorainest ja soovitatavast tulemusest ○ Erinevate köögiseadmete ja töövahendite ohutu ja funktsionaalne kasutamine ○ Retseptide võrdlused ja koguste arvutamine toidu valmistamisel. Oma retseptide koostamine. ○ Toitude valmistamine, mis toetavad õpilaste heaolu ja tervist.	
Tarbijaharidus ja keskkond		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö

1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale; 2) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest; 3) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi; 4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule; 5) kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks; 6) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega; 7) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel; 8) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult,	Põhimõisted toiduvalikud toidusüsteemid keskkonnamõjud toidu raiskamine jätkusuutlikkus GMO palmiõli Fair Trade Töövahendid ja materjalid Digivahendid (arvutid või tahvelarvutid jm). Mittetäiuslikud viljad (pildid). Toidupakendid (erinevad toiduained, mille koostises on palmiõli, GMO jt; märgistuses: Fair Trade vm.) Puhastus- ja korrastustööde käigus kasutatavad meetodid, vahendid ning tööviisid ○ Uute tehnoloogiate kasutamine ja keskkonnasõbralik lähenemine puhastus ja korrastustöös ○ Rõivaste hooldus vastavalt tingmärkidele ○ Erinevates puhastustöös	Lühike kirjalik uuring teemal „Toidu raiskamine“
---	---	---

kasutades sealhulgas digivahendeid 9) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid; 10) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.	kasutatavate kemikaalide ja puhastuslahuste pH Toiduga seotud tarbijateemad ○ Toidu ökoloogiline tsükkel ○ Toidu raiskamise mõju keskkonnale ○ Toiduressursside väärindamine, ringmajandus Jäätmed ○ Prügi sorteerimine ○ Jäätmete vähendamise ja taaskasutus Kaupade ja teenuste valimine ja hooldus ○ Üldine finantsiline teadlikkus- sissetulekud, kulutused, säästmine ○ Maksete tasumise viisid (sh laenud, deebet- ja krediitkaardid jne) ○ Tarbijakaitseorganisatsioonid	
Käitumiskultuur		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset	Etikett ○ Käitumine ja riietus koduses peolauas, kohvikus ning	Arutelu „Riietumise etikett“ (nt: loovtöö kaitsmisel).

omandit, lähtudes autoriõigusest; 2) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi; 3) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule; 4) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega; 5) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite; 6) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel	restoranis, vastuvõttudel ○ Laua katmine ja toidu serveerimine erinevatel sündmustel Eesti ja maailma toidukultuur ja kombed ○ Toidu olulisus erinevates kultuurides ○ Toiduga seotud kombed ja tavad ○ Eesti toidukultuuri uurimine ja kohaliku tooraine kasutamine mitmekesiste toitade valmistamisel. ○ Erinevate rahvuskööride uurimine ja vastavate toitade valmistamine praktikas.	
9. KLASS		
Toiduharidus		
Õpitulemused	Õppesisu (sh praktiline töö)	
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke toiduaineid ja nende omadusi 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid ja töötlusviise 3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning	<i>Käsitöö tehnika, kodunduse kursuse (mooduli) või projektõpe, õpetaja või õpilaste valikul. (Õpilaste varasemad oskused või konkreetne huvi teatud tehnika või teema vastu).</i> Multimateriaalne kursus Projektõpe: kohvikutepäev Projekti käigus uuritakse, kuidas luua erinevaid pop-up kohvikuid koolis toimuvateks üritusteks. Mõeldakse läbi kohvikute menüüd, koostatakse eelarved, katsetatakse toitade	

väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest 4) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid toiduainete töötlemisel 5) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 6) kasutab toiduaineid säästlikult 7) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid 8) erinevate eluvaldkondadega 9) rakendab tervisliku toitumise põhitõdesid toidu valmistamisel 10) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 11) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 12) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtusenõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid	valmistamist, tehakse maitseproove ja lõpuks viiakse kohvikud tehtud plaanide põhjal ellu. Projektõpe: SEPK kodunduse tundide toidu pildiblogi Projekti käigus uuritakse rahvuskööke, katsetatakse toitade valmistamist, tehakse maitseproove. Luukase SEPK nt instagarmmi konto. Uuritakse toidu fotografeerimist ja nippe kuidas toitu isuäratavamaks fotografeerida ja lõpuks lisatakse fotod toidu pildiblogisse, blogiga tegelemine.
--	---

13) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.		
Tarbijaharidus ja keskkond		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale; 2) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest; 3) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi; 4) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule; 5) kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks; 6) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega; 7) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel;	Töövahendid ja materjalid Digivahendid (arvutid või tahvelarvutid jm). Mittetäiuslikud viljad (pildid). Toidupakendid (erinevad toiduained, mille koostises on palmiõli, GMO jt; märgistuses: Fair Trade vm.) Puhastus- ja korrastustööde käigus kasutatavad meetodid, vahendid ning tööviisid Uute tehnoloogiate kasutamine ja keskkonnasõbralik lähenemine puhastus ja korrastustöös. Rõivaste hooldus vastavalt tingmärkidele. Erinevates puhastustöös kasutatavate kemikaalide ja puhastuslahuste pH. Toiduga seotud tarbijateemad Toidu ökoloogiline tsükkel. Toidu raiskamise mõju keskkonnale.	Toidupakendite (erinevad toiduained, mille koostises on palmiõli, GMO jt; märgistuses: Fair Trade vm.) uuring.

8) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 9) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid; 10) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.	Toiduressursside väärindamine, ringmajandus. Jäätmed Prügi sorteerimine. Jäätmete vähendamise ja taaskasutus. Kaupade ja teenuste valimine ja hooldus. Üldine finantsiline teadlikkus- sissetulekud, kulutused, säästmine Maksete tasumise viisid (sh laenud, deebet- ja krediitkaardid jne). Tarbijakaitseorganisatsioonid . Põhimõisted • toiduvalikud • toidusüsteemid • keskkonnamõjud • toidu raiskamine • jätkusuutlikkus • GMO • palmiõli • Fair Trade	
Käitumiskultuur		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest	Etikett ○ Koosviibimiste korraldamine ○ Ideede ja võimaluste leidmine erinevate peolaudade kujundamiseks	Pop-up kohviku menüü koostamine. Jõulukohviku laua katmine.

2) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi 3) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule 4) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega 5) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite 6) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel 7) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid.	○ Toidu serveerimine ja garneerimine erinevatel sündmustel Toidukultuur Rahvusköögid	
Lõiming teiste ainetega Matemaatika - mõõtühikute (toiduainet mass g/kg, maht dl/l) ja harilike murdude (nt 1/2) kasutamine Eesti keel - teemakohase sõnavara omandamine, erinevatest keskkondadest ja allikatest teksti mõistmine, teksti sisu analüüs. Loetu põhjal kokkuvõtte tegemine nii kirjalikult kui suuliselt. Bioloogia/geograafia - toidu seedimine, toitainete imendumine, info otsimine (toidutalumatus, allergiad, toitumishäired, konserveerimine), bioloogilise mitmekesisuse tähtsustamine. Teadmine		

põllumajanduse arengut mõjutavatest looduslikest teguritest, eri tüüpi põllumajandusettevõtetest ja toiduainetööstustest Euroopas. Eesti põllumajandusettevõtted ja toiduainetööstused.

Võõrkeeled - võõrkeeles kasutamine väljaspool keeletundi, eri liiki tekstide lugemine, teabe otsimine erinevatest allikaist.

Arvutiõpetus - info otsimine, esitluse vms visuaalse lahenduse koostamine, digiseadme kasutamine töö- ja esitlusvahendina.

Kehaline kasvatus - liikumise ja toitumise tähtsuse üle arutlemine. Piisava energia saamine.

Kunst - sihipärane materjale ja tehnikavõtete ja kompositsioonivõtete rakendamine. Toidu fotografeerimine.

TEHNOLOOGIA

7. KLASS

Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kombineerib materjale eri töötlusviiside jaoks	Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks	Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimine.

Tööprotsess (kavandamine, töötamine ja refleksioon)

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab tööd kavandades ainealast kirjandust ja teabeallikaid kooskõlas autoriõigusega 2) kasutab sobilikke materjale, töövahendeid, -pinke, masinaid ning viimistlus- ja/või kaunistusvõtteid eesmärgipäraselt 3) oskab koostada eelarvet toote valmistamiseks 4) järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid 5) planeerib iseseisvalt või rühmas tervikliku	Ainealastest teabeallikatest inspiratsiooni ja ideede ammutamine. Tehnoloogiline kirjaoskus. Ratsionaalsed töövõtted.	Puidust liikuvad mänguasjad; puidust/klaasist teeküünlaalus/küünlalatern; puidust tööriistakast; puidust jm materjalist tehtud loogikamängud/pusled; terariistade (noad, peitlid) teritamine vesiluisul. Mõõtmine-märkimine (nurgiku ja rööbitsa kasutamine); käsisaagide (Euroopa- ja Jaapani saag) ja elektrisaagide (võnk-, lint- ja nurgasaag) kasutamine. Puurpingi ja elektritrelli kasutamine. Lihvmasina kasutamine.

tööprotsessi ning funktsionaalse ja esteetilise tulemuse 6) leiab ülesannete täitmiseks loovaid lahendusi üksi ja/või rühmas, kasutab teadlikult teistes ainetes õpitut 7) tunneb peamisi Eesti kultuuri-, käsitöötavasid 8) esitleb, analüüsib ja põhjendab tööprotsessis tehtud valikuid ning lõpptulemust kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 9) annab enda ja teiste tehtule konstruktiivset tagasisidet	Arutelu eelarve koostamise vajalikkusest. Peamised kuluartiklid. Töökoha korrashoidmine, kodukorrast kinnipidamine, ohutustehnika kordamine ja pidev järgimine. Planeerimise tähtsus. Ratsionaalsus, funktsionaalsus ja tööprotsessi efektiivsus. Loogikat ja tehnilist taipu arendavate ülesannete lahendamine. Rahvusliku puukäsitöö ajaloo tutvustamine õppefilmina. Tööprotsessides tehtud valikute põhjendamine klassikaaslasele. Kiitus ja kriitika – asjalik ja edasiviiv tagasiside.	
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) leiab õpitus seoseid igapäevaelu ja erinevate ametite ning hobidega	Tänapäeva töömaailm ja selle toimimise viis.	Arutelud tehnoloogiast omandatud oskuste ja igapäevaelu seoste üle.

2) teab jäätmete käitlemise ning keskkonnanahoiu põhilisi nõudeid ja ressursside säästliku kasutamise mõju tervisele ning sotsiaal-, majandus- ja looduskeskkonnale	Ressursside piiratud hulk, nende säästev ja jätkusuutlik tarbimine. Jäätmete minimeerimine.	
3) hindab infoallikates, sh pakenditel sisalduvat teavet kriitiliselt ja analüüsib selle põhjal oma tarbimisharjumusi ning teadlikke tarbimisvalikuid	Materjalide, nende töötlemise jms kohta teabe hankimise võimalused.	
8. KLASS		
Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kombineerib materjale eri töötlusviiside jaoks	Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks.	Materjalide valimine vastava töötlusviiside jaoks.
Tööprotsess (kavandamine, töötamine, refleksioon)		
Tööprotsess - kavandamine		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab tööd kavandades ainealast kirjandust ja teabeallikaid kooskõlas autoriõigusega	Ainealastest teabeallikatest inspiratsiooni ja ideede ammutamine. Autoriõiguse olemuse üle arutlemine.	Näitliku eelarve koostamine.
2) planeerib iseseisvalt või rühmas tervikliku tööprotsessi ning funktsionaalse ja esteetilise tulemuse	Ideest teostuseni põhimõte.	Käsitööriistadega (peitlid, kaaplehed) tehtud puidust kauss (või mõni muu õõnesvorm); halupuust varalaegas; puidust (led-valgustusega) jõulukaunistus; puidust pudelihoidja; puidust jm
3) oskab koostada eelarvet toote valmistamiseks	Ratsionaalsus,	materjalist (nöörid, rõngad) tehtud loogikamängud/pusled;

4) kasutab sobilikke materjale, töövahendeid, -pinke, masinaid ning viimistlus- ja/või kaunistusvõtteid eesmärgipäraselt	funktsionaalsus ja efektiivsus.	terariistade (noad, peitlid) teritamine vesiluisul ja käial. joonestusprogrammiga modelleerimine.
5) järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid	Kogukulud., materjalikulud, tööjõukulud jm mõisted.	Mõõtmise-märkimine (nurgiku ja rööbitsa kasutamine); käsisaagide (Euroopa- ja Jaapani saag) ja elektrisaagide (võnk-, lint-, nurga- ja ketassaag) kasutamine. Puurpingi ja elektritrelli kasutamine.
6) leiab ülesannete täitmiseks loovaid lahendusi üksi ja/või rühmas, kasutab teadlikult teistes ainetes õpitut	Tehnoloogiline kirjaoskus. Ratsionaalsed töövõtted. Katteviimistlus ja valgeviimistlus.	Lihvmasina kasutamine.
7) tunneb peamisi Eesti kultuuri-, käsitöö- ja toitumistavasid		
8) esitleb, analüüsib ja põhjendab tööprotsessis tehtud valikuid ning lõpptulemust kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid	Töökoha korrashoidmine, kodukorrast kinnipidamine, ohutustehnika kordamine ja pidev järgimine.	Traditsioonilised käsitööriistad. Praktiline töö.
9) annab enda ja teiste tehtule konstruktiivset tagasisidet	Isikukaitsevahendid. Esmabi andmine. Tehnilist taipu arendavate ja probleemülesannete lahendamine.	Tehtud töö tulemuse ja valikute põhjendamine kirjalikus vormis.

	Rahvuslik puukäsitöö ajaloo tutvustamine. Tehtud töö tulemuse ja valikute põhjendamine. Kiitus ja kriitika – asjalik ja edasiviiv tagasiside.	
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) hindab infoallikates, sh pakenditel sisalduvat teavet kriitiliselt ja analüüsib selle põhjal oma tarbimisharjumusi ning teadlikke tarbimisvalikuid 2) teab jäätmete käitlemise ning keskkonnanahoiu põhilisi nõudeid ja ressursside säästliku kasutamise mõju tervisele ning sotsiaal-, majandus- ja looduskeskkonnale 3) leiab õpitus seoseid igapäevaelu ja erinevate ametite ning hobidega	Teabe funktsionaalne lugemisoskus. Jäätmekäitlus. Jäätmete sortimine ning energia ja ressursside kokkuhoid tundides aitavad kinnistada ökoloogiateadmisi. Ökoloogiline jalajälg. Tänapäeva töömaailm ja selle toimimise viis.	Arutelud tehnoloogiatunnis omandatud oskuste ja igapäevaelu (näiteks kodused korrastus- ja remonttööd) seoste üle.
9. KLASS		
Materjalid, töövahendid ja töötamisviisid		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) valib ja kombineerib materjale eri töötlusviiside jaoks	Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks.	
Tööprotsess (kavandamine, töötamine, refleksioon)		

Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) kasutab tööd kavandades ainealast kirjandust ja teabeallikaid kooskõlas autoriõigusega	Ainealastest teabeallikatest inspiratsiooni ja ideede ammutamine. Autoriõigus ja loomevargus	puusepasõlm; leviteeriv (antigravitatsiooniline) väike laud või riiul; puidust seina- või laualamp; tappliitega väike mööbliese; kettsae hooldus
2) oskab koostada eelarvet toote valmistamiseks	tehnoloogiavaldkonnas.	(juhtplaadi ja keti vahetus ning teritus); joonestusprogrammiga modelleerimine.
3) planeerib iseseisvalt või rühmas tervikliku tööprotsessi ning funktsionaalse ja esteetilise tulemuse	Eelarve koostamine	Mõõtmise-märkimine (nurgiku ja rööbitsa kasutamine);
4) kasutab sobilikke materjale, töövahendeid, -pinke, masinaid ning viimistlus- ja/või kaunistusvõtteid eesmärgipäraselt	Ideest teostuseni põhimõte. Ergonoomika ja esteetika.	käsisaagide (Euroopa- ja Jaapani saag), elektrisaagide (võnk-, lint-, nurga-, ketas- ja platesaag) ja rihthöövli kasutamine. Puurpingi ja elektritrelli kasutamine.
5) järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid		Lihvmasina kasutamine.
6) leiab ülesannete täitmiseks loovaid lahendusi üksi ja/või rühmas, kasutab teadlikult teistes ainetes õpitut	Tehnoloogiline kirjaoskus. Ratsionaalsed töövõtted. Katteviimistlus ja valgeviimistlus. Disain ja ergonoomika	
7) tunneb peamisi Eesti kultuuri-, käsitöö- ja toitumistavasid	Töökoha korrashoidmine, kodukorrast kinnipidamine, ohutustehnika kordamine ja pidev järgimine.	
8) esitleb, analüüsib ja põhjendab tööprotsessis tehtud valikuid ning		

lõpptulemust kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid 9) annab enda ja teiste tehtule konstruktiivset tagasisidet	Isikukaitsevahendid. Esmaabi andmine. Tehnilist taipu arendavate ja probleemülesannete lahendamine Rahvuslik puukäsitöö ajaloo tutvustamine. Tehtud tööst põhjaliku ülevaade esitlemine digitaalse kujul. Kiitus ja kriitika – asjalik ja edasiviiv tagasiside	
Igapäevaelu oskused		
Õpitulemused	Õppesisu	Praktiline töö
1) hindab infoallikates, sh pakenditel sisalduvat teavet kriitiliselt ja analüüsib selle põhjal oma tarbimisharjumusi ning teadlikke tarbimisvalikuid 2) teab jäätmete käitlemise ning keskkonnahoiu põhilisi nõudeid ja ressursside säästliku kasutamise mõju tervisele ning sotsiaal-, majandus- ja looduskeskkonnale 3) leiab õpitus seoseid igapäevaelu ja erinevate ametite ning hobidega	Teadasaadu analüüsimine ja selle hindamisoskuse arendamine. „Tooda-tarbi-viska minema” majandusmudel ja ringmajandus. Tänane ja homne töömaailm.	? Arutelud tehnoloogiatunnis omandatud oskuste ja õpilaste tulevikuperspektiivide seoste üle.

2.3. TÖÖÕPETUS, LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVA

2.3.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tööõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu ja rahulolu praktilise töö tegemisest ning selle tulemustest, väärtustab tööd ja töö tegijat;
- 2) väärtustab ja hoiab rahvuskultuuri;
- 3) tunnetab oma loominguviisi võimeid ja oskusi; kavandab ja teeb teoks oma ideed, hindab ja vajaduse korral korrigeerib valmistööd;
- 4) oskab kasutada suulisi ja kirjalikke tööjuhendeid, teksti ja lihtsaid tööjooniseid;
- 5) tunneb ja kasutab säästlikult erinevaid materjale, tunneb töövahendeid ja materjalide töötlemisviise, järgib tööprotsessis ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid;
- 6) hoiab puhtust ja korda ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- 7) teab tervisliku toitumise vajalikkust, lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest; käitub teadliku tarbijana;
- 8) töötab üksi ja koos teistega, väärtustab tööks vajalikke isiksuseomadusi ning mõistab, miks on erinevad oskused ja hoiakud igapäevaelus ning tulevases tööelus olulised.

2.3.2. Õppetegevuse kirjeldus arenguperioodide kaupa

Õppetegevus 1.–2. klassis

1.–2. klassi õpilaste juhtivaks meeleks on tajutav. Tööõpetuse tundides õpitakse kõikide meeltega tajuma objekte ja kujutisi enda ümber, õpitakse eristama värvusi ja erinevaid materjale. Käeliste tegevuste käigus areneb lapse tähelepanu, nägemis-, kompimis- ja ruumitaju ning motoorika. Kujundatakse vaatlemis-, võrdlemis-, järjestamis- ja rühmitamisoskust. Õpilaste motoorika arengut toetavad rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise ja voltimise baasoskused, mida nad omandavad vastavalt oma võimetele.

Töö käigus õpitakse ka suulisi lühikorraldusi kuulama ja täitma ning küsimustele vastama.

Õppetegevuse käigus aktiveeritakse õpilaste kõnetegevust, arendades seeläbi nende suulist väljendusoskust.

Õpilased täidavad ülesandeid valdavalt koosteguvuses eeskuju või näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi.

Õppetegevuse käigus kujundatakse korraharjumusi ja tööoskusi.

Õpetaja suunamisel õpitakse tundma ja valima töövahendeid (sh digivahendeid) ning töövõtteid, õpitakse kasutama töövahendeid, arvestades õpitud ohutusreegleid.

Õpilasi suunatakse märkama ja väärtustama ilu enda ümber.

Õppetegevus 3.–5. klassis